

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Ivana Marčíková

Dějiny školství ve Fulneku a okolí

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 8. listopadu 2018

Poděkování

Ráda bych poděkovala mému vedoucímu práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při psaní této práce. Můj dík patří také všem, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

Obsah

Úvod	5
1. Fulnek	7
1.1. Fulnecké památky, lokalita a počet obyvatel města.....	7
1.2. Stručná historie města od založení po rok 1945	8
2. Jan Amos Komenský ve Fulneku	10
3. Školství ve Fulneku	12
3.1. Stručný přehled historie školství ve městě.....	12
3.2. Základní škola J. A. Komenského	15
3.2.1. Od založení základní školy do konce 2. světové války	15
3.2.2. Historie základní školy po 2. světové válce.....	17
3.3. Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka.....	22
4. Malotřídní školy na Fulnecku	27
4.1. Škola v Jerlochovicích	27
4.2. Obecná škola v Dolejších Kunčicích	29
4.3. Obecná škola ve Slezských Vlčovicích	30
4.4. Škola v Jestřábí	32
4.5. Škola v Děrném.....	33
4.6. Škola ve Stachovicích	34
4.7. Škola v Lukavci	36
Závěr	39
Seznam literatury a pramenů	41
Seznam příloh	44

Úvod

„Cílem vzdělání a moudrosti je, aby člověk viděl před sebou jasnou cestu života, po ní opatrně vykračoval, pamatoval na minulost, znal přítomnost a předvídal budoucnost.“ (Jan Amos Komenský)¹

Úvodní citát napovídá o výběru mé bakalářské práce, ve které se budu věnovat českému školství na Fulnecku, kde mým hlavním cílem je shrnout historii města Fulneku a dějiny školství v tomto regionu. Fulnek je místem mého narození a pobytu, ke kterému jsem si vybuodovala velký citový vztah. Jako absolventka ráda vzpomínám na devět let svého základního studia, které jsem strávila na Základní škole J. A. Komenského. V předškolním věku jsem chodívala do Mateřské školy U Sýpky ve Fulneku. I z této doby se mi uchovaly velmi příjemné vzpomínky, i přestože jich nezůstalo mnoho.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V úvodní kapitole se věnuji lokalitě města Fulneku, fulneckým památkám a počtu obyvatel ve městě. Dále se zabývám stručnou historií města, kde zmiňuji nejdůležitější historické události, které se ve městě zapsaly do dějin v průběhu staletí až do roku 1945.

V druhé kapitole se věnuji největšímu spisovateli pobělohorské emigrace, který je svými životními osudy spjat s Fulnekem. Jedná se o posledního biskupa Jednoty bratrské a především „Učitele národů“ Jana Amose Komenského.

Hlavní část, která je rozdělena do dvou větších celků, konkrétněji třetí a čtvrté kapitoly, se věnuje vývoji a historii základních a obecných škol v regionu. Kapitoly shrnují školství na Fulnecku od jeho počátků, postupný vývoj měšťanských i obecných škol a následně základních škol, až do současnosti. Na území města se dnes nacházejí dvě základní školy. Zabývat se budu Základní školou J. A. Komenského a Základní školou T. G. Masaryka. Postupem času docházelo k různým změnám ve školství, měnila se délka školní docházky i délka vyučování, docházelo ke slučování různých škol i tříd, obměňovaly se názvy škol a v neposlední řadě se měnil vzhled školních budov a dalších zařízení. Poslední kapitola této části bude věnována okolním obcím a vesnicím, ve kterých se také setkáváme s řadou

¹ Slavné citáty Jana Ámose Komenského: Vybrali jsme 10 nejzajímavějších. *TOPZINE* [online]. Praha: CzechNetMedia, 2015 [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.topzine.cz/slavne-citaty-jana-amose-komenskeho-vybrali-jsme-10-nejzajimavejsich>

obecných škol. I přestože žádná škola dnes již nefunguje, většinou kvůli malému počtu žáků, stojí za zmínku tyto školy: škola v Jerlochovicích, obecná škola v Dolejších Kunčicích, obecná škola ve Slezských Vlkovicích, škola v Jestřábí, škola v Děrném, škola ve Stachovicích a škola v Lukavci. V neposlední řadě je třeba připomenout učitele, kteří školy vedli nebo kteří na nich učili. Celá práce je obohacena o fotografické přílohy budov škol, památek města a o významné historické události města.

Při sestavování mé bakalářské práce jsem vycházela jednak z publikací o obci, z publikací o školství, o historii našeho města, výročních zpráv školy, ale zejména jsem čerpala z archivních materiálů, především školních kronik, které jsou umístěny v archívech škol či ve Státním okresním archívu Nový Jičín. Válečné události a především rozsáhlý požár připravil město o řadu písemných památek, tudíž jsme o mnoho historických dokumentů přišli. Převážně ze školních kronik jsem vycházela u většiny zmíněných škol, jelikož jiné možné dokumenty nejsou k dispozici.

1. Fulnek

1.1. Fulnecké památky, lokalita a počet obyvatel města

V protáhlé údolině severozápadního výběžku sklonu vysočiny pásma sudetského a splývající směrem jihozápadním s oderským úvalem uprostřed věnce vrchů a pahrbků leží město Fulnek, jako by snilo dávný sen prošlých dob šťastných i nešťastných, kterých tu na staletí přešlo tím luzným krajem, jež posvětil nemizící jas jména a nehynoucí památka velmistra pedagoga Jana Amose Komenského.²

Město Fulnek se nachází 30 kilometrů jižně od města Opavy. Spadá do jižní části Moravskoslezského kraje, konkrétněji do okresu Nový Jičín. Rozloha Fulneku činí 68 km². Město Fulnek je samostatná obec se sídlem městského úřadu. Správní území je vymezeno územím částí města Fulnek, Jerlochovice, Stachovice, Moravské Vlkovice, Slezské Vlkovice, Dolejší Kunčice, Děrné, Jestřábí, Kostelec, Pohořílky, Jílovec a Lukavec.³ Podél města protéká Husí potok.

Město je bohaté na celou řadu památek. Mezi nejznámější patří zámek, který leží na kopci na místě původního gotického hradu (viz Příloha č. 1). Zámek se skládá z horní části, která byla vybudována již v druhé polovině 16. století, a jedná se o renesanční stavbu, a z dolní části, která byla vystavěna na konci 17. století, a jedná se o barokní stavbu. Ve městě se též nachází Dům jednoty bratrské, nyní Muzeum a Památník J. A. Komenského (viz Příloha č. 2). Nalezneme zde i augustiniánský klášter, který byl vybudován v gotickém slohu na začátku 15. století, a farní kostel Nejsvětější Trojice, který je též barokní stavbou a vysvěcen byl roku 1761⁴ (viz Příloha č. 3). Na náměstí stojí morový sloup, sousoší sv. Jana Nepomuckého a kašna se sochou sv. Jana Sarkandra, která je v současné době jedinou dochovanou barokní kašnou na Novojičínsku, vytvořenou Janem Jiřím Heintzem z Uničova⁵ (viz Příloha č. 4).

² OPPL, Stanislav Václav. *Z kroniky staroslavného města Fulneku, působiště J.A. Komenského*. Fulnek na Moravě: nákladem spisovatele, 1928, s. 11.

³ Profil města Fulnek. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: http://www.fulnek.cz/assets/File.ashx?id_org=3544&id_dokumenty=2707

⁴ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*, Praha: Pressfoto, 1993, s. 46.

⁵ Památky a zajímavosti Fulnek. *10. Místopisný průvodce po České republice* [online]. Valašské Meziříčí: WANET, 2011 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10189/fulnek/pamatky-turistika/>

Počet obyvatel se v průběhu let měnil, z roku 1850 například víme, že ve Fulneku žilo dohromady 7 024 obyvatel⁶ (viz Příloha č. 5). Počet obyvatel k 1. lednu 2018 činí dohromady 5 712, z něhož žijících žen na území Fulneku je 2914 a mužů 2 798.⁷

1.2. Stručná historie města od založení po rok 1945

O Fulneku máme nejstarší zprávy z latinské listiny z roku 1293, v níž je Fulnek zmíněn jako město s farou a kostelem.⁸ Město vzniklo v době velké kolonizace jako hospodářské, správní a kulturní středisko rozsáhlého panství, v jehož držbě se vystřídala řada českých šlechtitelských rodů.⁹ V době vzniku mělo město již hrad, rychtáře i měšťany. Dle domněnek bylo v plánu, že město bude fungovat jako středisko většího panství, k němuž v téže době patřilo i okolí Bílovce. Prvními známými majiteli a snad také zakladateli Fulneku a hradu byli páni z Lichtenburka. Starý a bohatý český rod obdržel město a část půdy na Opavsku od krále Přemysla Otakara II.¹⁰

Město bylo již od svého založení německé. Posléze za husitských válek se z části počeštilo. Roku 1480 byl Fulnek zapsán do olomouckých zemských desek a začal tak patřit trvale na Moravu. Velkým historickým mezníkem ve Fulneku se stalo působení Jednoty bratrské. V souvislosti s Jednotou bratrskou a městem je spjat správce a též poslední biskup Jednoty Jan Amos Komenský, který zde pobýval v letech 1618-1621. Díky této osobnosti se Fulnek zapsal do povědomí nejen našeho národa, ale i celého kulturního světa.

Třicetiletá válka v letech 1618-1648 ve městě i na panství zanechala hluboké negativní stopy. Od roku 1622 se město stalo střediskem vrbnovských statků. Bruntálští z Vrba toto panství drželi až do roku 1788. Během těchto let se ovšem začaly projevovat četné stavební aktivity v raně barokním stylu.

Před první světovou válkou se město stalo významnou základnou německé nacionální dělnické strany. Po vzniku Československé republiky v roce 1918 se vedení města zapojilo do německého nacionálního hnutí, které požadovalo odtržení našeho pohraničí. Na počátku První

⁶ Profil města Fulnek. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: http://www.fulnek.cz/assets/File.ashx?id_org=3544&id_dokumenty=2707

⁷ Fulnek. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. Valašské Meziříčí: WANET, 2011 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10189/fulnek/pocet-obyvatel/>

⁸ OPPL, Stanislav Václav. *Z kroniky staroslavného města Fulneku, působiště J.A. Komenského*. Fulnek na Moravě: nákladem spisovatele, 1928, s. 15.

⁹ TUREK, Adolf. *Bratrský sbor ve Fulneku*. 2. vyd. Fulnek: Comenius Fulnek a Muzeum Novojičínka ve spolupráci se Zemským archivem v Opavě, 2011. ISBN 978-80-260-0734-0, s. 3.

¹⁰ Tamtéž, s. 15.

republiky bylo ve Fulneku velmi složité postavení české menšiny. Během druhé poloviny 20. let byly ve městě uklidněny národnostní rozpory, ale počátkem 30. let pod růstem nacismu v Německu začala opět převládat národnostní otázka v životě obyvatel. Po mnichovském diktátu v říjnu 1938 byl Fulnek až mezi posledními městy obsazen německým vojskem, ovšem zdejší henleinovci měli město již zcela ve svých rukou.¹¹

Po ukončení 2. světové války byl Fulnek postižen jako málokteré severomoravské město. Dělostřelba a následný šířící se požár zničily a poškodily více než 70 % domů.¹² Po odklizení trosk zbyla na náměstí pouze radniční věž a čelní zdi domů severní zástavby (viz Příloha č. 6). Později byl střed města obnoven podle projektu brněnského architekta Zdeňka Sedláčka z roku 1948¹³ (viz Příloha č. 7). Fulnek se tak stal jedním z moravských měst postiženým válkou, kde bylo citlivým přístupem k znovuvýstavbě dosaženo příznivého výsledku.

¹¹ Historie obce Fulnek. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. Valašské Meziříčí: WANET, 2011 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10189/fulnek/historie/>

¹² TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 28.

¹³ Historie obce Fulnek. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. Valašské Meziříčí: WANET, 2011 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/10189/fulnek/historie/>

2. Jan Amos Komenský ve Fulneku

Dějiny města Fulneku jsou spojeny s životem Jana Amose Komenského. Jan Amos Komenský se narodil 28. března 1592 v Nivnici. Byl teologem, filozofem, spisovatelem, pedagogem a posledním biskupem Jednoty bratrské. Po studiích ve Strážnici, Přerově, Herbornu a Heidelbergu se stal učitelem na školách ve Fulneku a poté i v Přerově. Roku 1618 po vysvěcení na kněze byl vyslán biskupem Jednoty Láneckým právě zde do Fulneku jako duchovní správce tamějšího bratrského sboru a byl pověřen úkolem pečovat o školu zřízenou při sboru.¹⁴ Fulnek se stal pro něj místem, kde začal svou dráhu kněze a myslitele.

Zpráv o Komenského pobytu ve Fulneku je velmi málo a jsou to především zmínky v jeho osmi spisech a listech, či zápisky v deníku jeho přítele Mikuláše Drabíka z let 1616-1621.¹⁵ Dne 19. června 1618 se zde oženil se svou první ženou Magdalénou Vizovskou, vdovou po Jiříkovi Loubském. Spolu prožili sice krátké, ale šťastné manželství. Jak o tom sám napsal, prožil zde tři nejkrásnější léta svého života. Během pobytu ve Fulneku se manželům narodily dvě děti a měli hodnotný majetek, který Komenský investoval do zřízení rozsáhlé knihovny.¹⁶

V letech 1919-1920 se ve Fulneku plně věnoval duchovní správě, vyučování bratrských dětí, studiu a literární tvorbě. Existují domněnky, že zde pracoval na mapě Moravy a na dalších šesti spisech, které později vydal. Například dílo „Listové do nebe“ vydal roku 1619 v Olomouci a toto dílo mohlo být odrazem zhoršujících se podmínek v okolí Fulneku.

Mezi často šířené místní legendy, které jsou však nepravdivé, patří domněnky o Komenském jako autoru německého Otčenáše, o tom, že zaváděl chov včel ve Fulneku či že vyučoval žáky v háji, který podle toho obdržel název Schüllerpüschel (tzv. Žákovský). Je to rozsáhlý komplex na Zámeckém kopci mezi vozovou cestou ze zámku do Jestřábí k zámeckému dvoru a na svahu polí k Jerlochovicím.¹⁷ Rád chodíval do přírody, zejména pod svůj oblíbený starý dub, který se nacházel ve zmíněném Žákovském háji. Součástí háje je kamenný amfiteátr a pomník, který dnes připomíná působení tohoto myslitele a pedagoga (viz Příloha č. 8). Děti seděly na drnových lavicích a učily se poznávat přírodu přímo z vlastní

¹⁴ ŠINDLER, Stanislav. *Jan Amos Komenský ve Fulneku*, Ostrava: Krajské nakladatelství, 1958, s. 11.

¹⁵ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 9.

¹⁶ Tamtéž, s. 9.

¹⁷ Tamtéž, s. 8.

zkušenosti.¹⁸ A právě zde vznikla jeho myšlenka na dílo nesoucí název „Škola hrou“.¹⁹ Jde o dramatické zpracování „Brány jazyků otevřené“, kdy se žáci učí latinsky pomocí divadelních her.²⁰ Komenský rozpoznal, že vyučování není pouhá reprodukce myšlenek, nýbrž že jde o poznávací proces. Mládež se má proto učit ne z knih, ale přímo z přírody. Má rozpoznávat věci a jevy kolem sebe svými smysly. To je podle Komenského zdroj našeho poznání.²¹

Komenského působení ve Fulneku končí v době, kdy česká stavovská armáda byla poražena v bitvě na Bílé hoře. Roku 1621 vtrhli na Moravu Španělé a Neapolitánci. Existují dvě verze, kam mohl Komenský poslat manželku s dětmi do bezpečí. Manželku s oběma dětmi mohl poslat do Přerova, kde bydlela její matka, ovšem velkou oklikou, neboť přímá cesta byla nemožná pro násilnosti Španělů. Předpokládá se i druhá verze, že rodina odešla k příbuzným na žerotínské panství na severní Moravu, nejspíše do Zábřehu. Jisté ovšem je, že rodina roku 1622 zemřela v Přerově. Podlehli moru, který se v tu dobu ve městě šířil. Pochováni jsou v Hrnčířské ulici v Přerově na bratrském hřbitově.²² Pod vlivem těchto událostí začal Komenský psát svá známá díla *Labyrint světa a ráj srdce*, *Truchlivý* a *Hlubina bezpečnosti*.

Komenský před císařským vojskem, které obsadilo Fulnek, také uprchl. Mezi legendy patří vyprávění o jeho pobytu u pana Schluppa, o setkání s nějakým podezřelým vojskem ve Vikštejně či dokonce s lupičskou rotou, anebo o jeho dočasném úkrytu na biskupském a katolickém Budišovsku.²³ Opustil rodinu, jelikož se musel skrývat, a skrýval se dlouhých sedm let na různých místech v Čechách a na Moravě. Posléze našel bezpečný úkryt nedaleko Brandýsa nad Orlicí, který leží v severovýchodních Čechách.

¹⁸ POLIŠENSKÝ, Josef, UHER Vlastimil a KADLČÍKOVI Petr a Květoslav. *Jan Amos Komenský ve Fulneku*. 2. Ostrava: Krajské nakladatelství KNV, 1958, s. 32.

¹⁹ Tři nejšťastnější roky v životě J. A. Komenského. *Česko - Země příběhů: 100 let v zemi příběhů* [online]. Praha: CzechTourism, 2017 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.ceskozemepribehu.cz/pribeh/135-tri-nejstastnejsi-roky-v-zivote-j-a-komenskeho>

²⁰ NOVOTNÝ, Marek. *Sociální pedagogika v díle J. A. Komenského*. Brno: 2012. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/20038/novotn%C3%BD_2012_bp.pdf?sequence=1, s. 24

²¹ POLIŠENSKÝ, Josef, UHER Vlastimil a KADLČÍKOVI Petr a Květoslav. *Jan Amos Komenský ve Fulneku*. 2. Ostrava: Krajské nakladatelství KNV, 1958, s. 36.

²² TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 10.

²³ Tamtéž, s. 10.

3. Školství ve Fulneku

3.1. Stručný přehled historie školství ve městě

Starost o vzdělání je nadmíru důležitá. Je pravděpodobné, že již od počátků města existovala při fulnecké fari škola. Není přesněji známo, kdy byla vybudována, jisté ovšem je, že byla předána v roce 1389 řeholním kanovníkům sv. Augustina.²⁴ Ve 14. století se kladl důraz na péči o duchovní správu, vzdělání, vyučování a charitativní činnosti.

Bratrská škola ve Fulneku byla jednou z nejznámějších. V otázce jejího vzniku i umístění panují různé názory. Budovu sboru Jednoty bratrské dnes známe jako Památník Jana Amose Komenského. Stavba byla vybudována okolo roku 1484 a nacházela se v ní modlitebna, bratrská škola a byt správce. Okolo budovy je zahrada, která podle místních domněnek dříve sloužila jako hřbitov.²⁵ Již před příchodem J. A. Komenského na bratrské škole působili i jiní významní pedagogové, mezi které například patřil Václav Pontánus, Tomáš Dubín a Jan Efron Hranický.²⁶ Škola převážně sloužila jako příprava pro žáky z prostředí moravských měst a obcí. Školu navštěvovali též šlechtičtí žáci. Řada žáků pokračovala na vysokém učení v Německu. Bližší data o učebních metodách, organizaci a inventáři této školy nemáme. Rozhodně ovšem nelze mluvit o gymnáziu, jelikož bratrská škola měla samostatné rektory. Přípravkou byla němčina pro české žáky, kteří dále měli navštěvovat vyšší učiliště doma i v cizině.²⁷

V důsledku třicetileté války byl vývoj školství ve městě zastaven. Rozvíjet se začalo až vlivem tereziánských reforem. Za vlády Marie Terezie (1740-1780) došlo k velkým změnám v oblasti školství. V důsledku reforem byl zaveden systém škol triviálních, hlavních a normálních. Školy triviální byly zřizovány v obcích, kde byla fara a kostel. Hlavním vyučovacím jazykem těchto škol byla čeština. Obsahem vzdělání triviálních škol bylo čtení, psaní, počítání, náboženství a základy hospodaření a průmyslu. Školy hlavní se vyskytovaly ve všech krajských a větších městech. Obsah vzdělání byl obohacen o základy reálií a latiny, též sloh, kreslení a geografie. V těchto školách se vyučovalo v českém i německém jazyce.

²⁴ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 6.

²⁵ OPPL, Stanislav Václav. *Z kroniky staroslavného města Fulneku, působiště J. A. Komenského*. Fulnek na Moravě: nákladem spisovatele, 1928, s. 17.

²⁶ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 7.

²⁷ TUREK, Adolf. *Bratrský sbor ve Fulneku*. 2. vyd. Fulnek: Comenius Fulnek a Muzeum Novojičínska ve spolupráci se Zemským archivem v Opavě, 2011, s. 11.

Normální škola se vyskytovala v hlavních městech zemí a vyučovacím jazykem byla pouze němčina.²⁸ Povinná školní docházka se týkala dětí od 6 do 12 let. Ve městě Fulneku byla zřízena městská škola triviální, kterou navštěvovalo okolo 200 žáků. Po skončení vlády Marie Terezie je k roku 1791 dochován počet žáků okolo 300. V 18. století se město chopilo iniciativy a napomáhalo chudým rodinám. Město tak ustanovilo čtyři stipendia pro děti z chudých rodin. Postupem času od 18. století docházelo k nárůstu obyvatel. V roce 1771 ve městě sídlilo 1854 obyvatel. Do roku 1800 počet stoupl na 3054 obyvatel.²⁹ Jisté je, že vývoj obyvatelstva ovlivnilo založení prvních továren.

Na konci 19. století docházelo k zásadnímu zvýšení počtu obyvatel důsledkem velkého rozvoje průmyslu. Následně došlo k rozvoji německého školství. Rozvíjením německého školství vznikla obecná německá škola, která byla rozdělena na chlapeckou a dívčí. Chlapecká měšťanská škola vznikla již v roce 1890 a dívčí měšťanská škola v roce 1900. Vedle obecné školy existovala od roku 1850 i živnostenská pokračovací škola pro učně zdejších továren.³⁰ Obě tyto školy existovaly ve Fulneku do roku 1945.

V letech 1921 až 1922 došlo ke snížení počtu 4 tříd německé dívčí měšťanské školy a následně došlo ke sloučení chlapecké a dívčí německé školy. Obyvatelstvo německé národnosti s tímto sloučením bylo nespokojeno a vyvolalo to následnou demonstraci, která ale již s tím nic nezmohla.

Pro české obyvatelstvo byl klíčovým rok 1924, kdy došlo k otevření první české školy. Tato událost byla spojena s odhalením pomníku J. A. Komenského, který se nachází před budovou české školy. Autorem tohoto díla je olomoucký sochař Julius Pelikán. Ceremonie se účastnilo více než 500 lidí, mezi kterými byli například představitelé ministerstva školství, starosta Národní jednoty i města Olomouce doktor Richard Fischer, představitelé okresní politické správy z Nového Jičína a mnoho dalších.³¹

V „třetí říši“ bylo české obyvatelstvo, které zůstalo ve městě i za okupace, zbaveno všech národních práv. Následně došlo i k uzavření české školy. Na území Fulnecka se vyučovalo pouze v německých školách.

²⁸ ŠACLOVÁ, Lenka. *Vliv osvícenských idejí na českou školu přelomu 18. a 19. století* [online]. České Budějovice, 2012 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://theses.cz/id/w3617n/DP_Vliv_osvicenskych_ideji_na_ceskou_skolu_prelomu_18_.pdf. Diplomová. Jihočeská univerzita.

²⁹ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 15.

³⁰ Tamtéž, s. 21.

³¹ Tamtéž, s. 23.

Úsilí obyvatel po 2. světové válce bylo zaměřeno na stavbu obydlí, oživení Komenského tradic a urychlené obnovení vyučování v opravených školách. Prvními učiteli se stali Josef Kubáč, Antonín Mucha a Petr Kadlčík.³² Na jaře roku 1946 byla většina obyvatel německé národnosti odsunuta nebo vysídlena do vnitrozemí. Pouze malá část německých obyvatel ve městě zůstala. Nové obyvatelstvo města tvořili občané, kteří přicházeli do města z Valašska, Hané, Ostravska i Slovenska. Postupně tak narůstal i celkový počet českých obyvatel z důvodu velkého množství pracovních příležitostí. Fulnek získal průmyslový charakter. Roku 1953 vznikl ve Fulneku národní podnik ROMO, který vyráběl pračky, úklidové stroje, prádelenské stroje a mnoho dalšího. Město získalo také zemědělský charakter. V roce 1947 vzniklo traktorové družstvo, které napomáhalo drobným zemědělcům. V roce 1955 ve městě vzniklo při národním podniku ROMO i učňovské středisko. Zemědělské družstvo se rozšiřovalo a důležitým rokem se stal rok 1980, kdy vznikl komplex JZD Mír se sídlem ve městě Fulneku.³³ Na základě průmyslového a zemědělského rozvoje byla zapotřebí postupná rekonstrukce škol. Výuka českého školství byla obnovena již v roce 1945 a existovala pouze obecná a měšťanská škola. V roce 1960 došlo k rozdělení škol a posléze zde existovaly dvě základní školy a jedna zvláštní škola, která se v roce 1970 stala školou internátní.

Po mnoho let učitelé v okrese na základních školách využívali Komenského Didaktiky a Svět v obrazech jako pomocné pedagogické literatury ke zlepšování pedagogické práce na těchto školách.³⁴

³² POLÁŠEK, Ladislav. *Ze života a díla J. A. Komenského ke 400. výročí narození*. 1. Nový Jičín: Borgis spol., 1992, s. 10.

³³ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 30.

³⁴ POLÁŠEK, Ladislav. *Ze života a díla J. A. Komenského ke 400. výročí narození*. 1. Nový Jičín: Borgis spol., 1992, s. 30.

3.2. Základní škola J. A. Komenského

3.2.1. Od založení základní školy do konce 2. světové války

Rok 1918 se stal začátkem nových dějin českého školství ve Fulneku. Dříve zdejší obyvatelstvo v silně poněmčeném městě bez škol podléhalo germanizaci. Vliv germanizace byl v této oblasti značně silný. Městská kronika nás seznamuje s počtem obyvatel ke dni 16. března 1921: celkový počet obyvatel byl 2979, z toho bylo 2515 Němců, 419 Čechů a Slováků, 38 Poláků, 4 Židé a 1 Slovinec, Ukrajinec a Maďar.³⁵

Předsednictvo moravské zemské vlády v roce 1919 na žádost rodičů povolilo vybudovat českou jednotřídní obecnou školu. Prvotním úkolem bylo najít pro školu vhodné místo, na němž se škola bude nacházet. Tento úkol byl velmi náročný a na starost jej dostal předseda okresní politické správy pan Vychodil. Za tu nejvhodnější oblast byla vybrána stará prádelna v domě č. 79 ve Sborové ulici.³⁶ Správcem školy a prvním učitelem byl 12. srpna 1919 jmenován Josef Pavlík. Do zahájení školního roku, ke dni 1. září, se nestihly veškeré úpravy školy, a tak místní školní rada požádala o jednu třídu v německé měšťanské škole. Naskytly se problémy, kdy německá škola odmítla místnost uvolnit. Následně k tomu byla zemskou školní radou donucena a česká obecná škola, s celkovým počtem 61 žáků, byla otevřena 16. září 1919 v dívčí měšťanské škole. Veškeré pomůcky a zařízení bylo zapůjčeno z německých škol.

Začátkem roku 1920 se škola přestěhovala do nově zrenovované místnosti na vybraném místě ve Sborové ulici. Školní rok 1920/1921 byl zahájen 1. září 1920. Celkem školu navštěvovalo 62 žáků, z toho 35 žáků bylo z první třídy a 27 žáků ze třídy druhé. Zavedeno bylo polodenní vyučování, jelikož škola měla prozatím pouze jednu místnost.³⁷

Na základě mnoha žádostí učitelů, rodičů a také Národní jednoty se ministerstvo školství a národní osvěty dohodlo zřídit ve Fulneku trojtřídní smíšenou veřejnou školu občanskou s vyučováním v mateřském českém jazyce. Pro nedostatek místností ministerstvo

³⁵ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského*.

³⁶ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 23.

³⁷ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského*.

školství nařídilo na dobu pěti let pronájem čtyř místností v prvním patře a ve sklepě v hostinci U Tří knížat, který se nacházel na fulneckém náměstí.³⁸

Ve školním roce 1923/1924 přibyla třetí třída, čímž se zvýšil celkový počet žáků na 77. Nadále se zde vyskytoval problém s nedostatkem místa. Následně bylo jednáním schváleno, že německá školní rada pronajme české škole učebnu v přízemí německé školy chlapecké. Doba pronájmu byla stanovena na tři měsíce, na dobu dokončení vlastní budovy školy. 5. dubna 1922 byl zatímním ředitelem občanské školy jmenován Jaroslav Konečný, se kterým jsou dějiny školství ve Fulneku spojeny až do roku 1938. Po celou tuto dobu působil jako ředitel menšinové měšťanské školy a stal se i roku 1924 správcem dvouřídni obecné menšinové školy.

Velký zlom nastává 16. dubna 1923. Odkoupen byl pozemek od fulneckého velkostatku, který odkoupilo ministerstvo veřejných prací k vybudování českých škol na Fulneku.³⁹ Původní projekt obsahoval pouze pět učeben a byt pro ředitele školy. Následně po delším jednání byl projekt přepracován a rozšířen o tělocvičnu, dva kabiny a kreslírnu. Základní kámen byl položen 17. dubna 1923 a zodpovědností za stavbu byla pověřena firma Ing. Brenner a Kopecký z Ostravy. Hrubá stavba byla dokončena za pouhých tři a půl měsíce, čili v červenci téhož roku.

O rok později dne 15. června 1924 se konalo slavnostní otevření nové české školy ve Fulneku. Součástí oslav bylo také odhalení pomníku J. A. Komenského, což je dílo sochaře Julia Pelikána z Olomouce. Socha je v nadživotní velikosti, je vyhotovena z hořického pískovce a váží 40 q. Dva metry vysoká socha drží v levé ruce knihu a pravá ruka je zdvižená k požehnání. Na přední straně podstavce jsou vyryta slova Komenského: „*Tobě, národe český, požehnání vyhlašuji, abys byl a zůstal ratolestí rostoucí.*“⁴⁰ Do základu pomníku byla vložena cínová truhla, do které byl dán pamětní list v plechové krabici, českých 20 korun, srovnání české měny s cizí, fotografie pomníku, školy a města (viz. Příloha č. 9). Velká slavnost následně pokračovala na přírodním výletišti na uzavřené louce naproti nádraží ve Fulneku.

³⁸ SEVERA, Václav, *Okres novojičínský*, Brno: nákladem Musejního spolku, 1933.

³⁹ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského*.

⁴⁰ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 23.

Vývoj českého školství ve Fulneku byl násilně ukončen mnichovskou dohodou roku 1938. Němci zabavili budovu školy a byla přeměněna na školu německou.⁴¹

3.2.2. Historie základní školy po 2. světové válce

Během druhé světové války české školství ve městě úplně zaniklo. Existovala pouze německá škola, kde se vyučovalo německým jazykem. České obyvatelstvo žijící ve Fulneku muselo buďto z města odejít, nebo muselo posílat své děti do německé školy. Dne 10. dubna 1945 bylo německé vyučování na škole ukončeno a škola se proměnila v ošetřovnu.

Po ukončení druhé světové války bylo nejdůležitějším úkolem dát školu opět do úplného pořádku a začít učit. Do města přichází noví učitelé, kterými byli Josef Kubáč, Antonín Mucha a Petr Kadlčík. Zejména Petr Kadlčík se velmi zasloužil o rozvoj a výstavbu města jako předseda Městského národního výboru od listopadu roku 1945 a v letech 1945-1951 jako předseda Okresního národního výboru v okrese Vítkov, do kterého tehdy Fulnek patřil.⁴²

Školní rok 1945/1946 byl zahájen 1. září 1945. Existovaly dvě školy, jednou byla obecná škola, kterou navštěvovalo 35 žáků, a druhou byla měšťanská škola s 38 žáky. Od 1. září byl ředitelem obecné školy pověřen Josef Kubáč a správou měšťanské školy Petr Kadlčík. Obě školy se nacházely v budově bývalé menšinové české školy (nyní Základní škola J. A. Komenského).⁴³ Až na začátku roku 1946 se obecná škola stěhovala do budovy na ulici Rudé armády.

Ve školním roce 1948/1949 školu navštěvovalo 273 žáků. Jelikož škola byla stavěna jen pro malý počet tříd s malým počtem žáků, musely být dvě třídy umístěny do vedlejší budovy mateřské školy (dnešní Dětský domov Loreta). Otevřen byl fyzikální, pěvecký a historický kroužek a také kroužek malých traktoristů. Ve školním roce 1951/1952 byla škola organizována jako čtyřtřídní s dvěma pobočkami u prvních tříd, s dvěma pobočkami u druhé třídy a s jednou pobočkou u třetí.⁴⁴ Pro zřízení dvou tříd bylo tehdy podmínkou 51 a více žáků v jedné třídě. Do školního roku 1952/1953 bylo zapsáno 344 žáků.

⁴¹ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 27.

⁴² POLÁŠEK, Ladislav. *Ze života a díla J. A. Komenského ke 400. výročí narození*. 1. Nový Jičín: Borgis spol., 1992, s. 10.

⁴³ Tamtéž, s. 27.

⁴⁴ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského*.

Roku 1953 nový školský zákon umožnil národní školu sloučit se školou měšťanskou. Touto změnou vznikla osmiletá škola, kterou navštěvovalo 616 žáků rozdělených do 20 tříd a poboček.⁴⁵ Ministerstvem školství byl k 1. září 1953 ředitelem jmenován učitel Antonín Mucha, který na škole působil od roku 1945. Celkem na škole vyučovalo 24 učitelů a dvě vychovatelky působící ve školní družině, která byla rozdělena na dvě oddělení. Žáci navštěvovali pěvecký, technický a tělovýchovný kroužek. Nutností byly generální opravy, kdy budovy byly vymalovány, a další opravou bylo zabudování skříně v učebně vedle kabinetu chemie a fyziky, aby učebna sloužila jako pracovna pro chemii a fyziku.

V rámci generálních oprav o prázdninách roku 1955 bylo v budově nižšího stupně vyměněno 24 oken, veškeré šatny byly opraveny, naistalovány byly elektrické hodiny a školní zahrada byla ohraničena drátěným plotem. V září tohoto roku byla buldozerem provedena úprava školního hřiště. Ve školním roce 1955/1956 bylo celkových 573 žáků rozděleno do 18 tříd, z toho 265 žáků navštěvovalo nižší stupeň a 308 žáků vyšší stupeň.

Během školního roku 1956/1957 byla na škole umístěna třída průmyslové strojní školy. Jednalo se o elektronickou třídu průmyslové školy v Ostravě s celkovým počtem 18 žáků. Třídu vyučoval pan ředitel Antonín Mucha, pan učitel Piterka a paní učitelka Hašková.⁴⁶ Škola měla celkem 19 tříd, z toho deset tříd tvořilo nižší stupeň a devět tříd vyšší stupeň. Od 1. října 1957 byla zdejší školní jídelna rozšířena a nově byla rozdělena na dvě kuchyně a dvě jídelny. Škola se mohla pyšnit svou drůbežárnou. Velký dar přineslo Sdružení rodičů a přátel školy, které zakoupilo malou líheň na 50 vajec, ze kterých bylo vylíhnuto 30 kuřat, což vedlo k začátku školního chovu.⁴⁷ Následně se na září roku 1959 plánovala stavba řádného kurníku.

Od školního roku 1959/1960 přibyl na škole devátý ročník a celkový počet žáků byl k tomuto školnímu roku 749. Čtrnáct tříd bylo vyučováno v budově na ulici Rudé armády, sedm tříd v budově na České ulici a jedna třída v budově mateřské školy. Na konci března roku 1960 byl nově vybudován kurník. Učitelé i rodiče považovali chov slepic za vhodný doplněk hospodářství školy.⁴⁸ Od 1. září 1953 do 31. července 1960 škola fungovala jako jedna osmiletá střední škola. Od 1. srpna 1960 nastává změna a zahájena byla nová etapa samostatné základní školy na České ulici. Osmiletá střední škola byla rozdělena na dvě

⁴⁵ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského.*

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Tamtéž.

samostatné osmiletky. První se nacházela v budově na České ulici, kde ředitelem zůstal Antonín Mucha a jeho zástupcem byl Petr Kadlčík.⁴⁹ Druhá byla v budově na ulici Rudé armády, kde se ředitelem stal Josef Kubáč a zástupcem byl jmenován Eduard Piterka. Slovy kronikáře: „Tímto rozhodnutím nastává v rozvoji školství ve Fulneku nová epocha. Přes počáteční potíže rozdělení jistě přinese v budoucnu své klady a umožní v menších kolektivech promýšlet práci a uskutečňovat myšlenky velkého učitele Jana Amose Komenského, jehož památka je úzce spjata s naším městem.“⁵⁰

Od 1. ledna 1961 nabyl v účinnosti zákon o základní devítileté škole. V tomto školním roce měla škola celkem 396 žáků. Vyučování na škole bylo velmi problematické, jelikož v řadě tříd na nižším i vyšším stupni se vyučovalo směnným způsobem pro nedostatek učeben ve všech budovách, kde probíhala výuka. Se souhlasem města se řada rodičů, učitelů i žáků školy podílela na výstavbě nových učeben. Spousta volného času těchto dobrovolníků vedla k vybudování sedmi nových učeben, čtyř kabinetů, ředitelny, sborovny a dokonce byla opravena i kotelná.⁵¹ Škole ovšem nadále scházely odborné pracovny, víceúčelová tělocvična a prostory pro pracovní výuky. Od 1. září 1976 byl řízením školy pověřen Ladislav Skýva a jeho zástupcem se stal Josef Šimurda. Od 1. března 1980 jej ve funkci zástupce vystřídala Oldřiška Chocholoušková. Josef Šimurda byl přeložen na zvláštní internátní školu pro zapracování do funkce ředitele školy. Ve školním roce 1979/1980 byla zřízena školní družina, kterou pravidelně navštěvovalo okolo 70 dětí. Místnost pro školní družinu nebyla trvale zajištěna, a tak se nacházela v jedné učebně, která tak byla blokována a nemohla se zde konat výuka.

1. srpna 1981 byl do funkce zástupce ředitele školy jmenován Miroslav Kopřiva. Velkým historickým posunem se pro školu stal rok 1983, kdy se po dlouhých jednáních podařila škole domluvit rozsáhlá dostavba, jelikož jí scházel stále více prostor.⁵² Počet žáků rostl z důvodu průmyslového rozvoje ve městě. Ve městě se zabydlovalo stále více rodin. V jarních měsících roku 1984 začalo budování nového pozemku školy. Vlivem počasí i z důvodů organizačních došlo na několik týdnů k pozastavení práce. Během školního roku byl zakoupen nový nábytek do odborných učeben. Ve školním roce 1984/1985 školu navštěvovalo celkem 442 žáků a rozdělení byli do 14 tříd. Dne 1. srpna 1985 stávající ředitel Skýva odchází do důchodu a na jeho místo byl jmenován Miroslav Kopřiva. Jeho zástupkyní

⁴⁹ TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993, s. 31.

⁵⁰ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského*.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Tamtéž.

se stává Karla Exnerová. Do podzimu 1984 se podařilo zastřešit a uzavřít stavbu tak, aby se v nadcházejících měsících mohlo pracovat uvnitř budovy. V měsíci říjnu byla do převzaté budovy nastěhována školní družina, dílna a přestěhovány byly dvě první třídy.

Ve školním roce 1986/1987 se první část dostavby školy dostala do svého závěru a po prázdninách se mohlo zahájit vyučování v nových prostorách. 1. září 1987 se konalo slavnostní přestřižení pásky před vchodem nové školní budovy. Následně proběhla prohlídka celého nového areálu, který obsahoval pavilon šaten, osm tříd se dvěma kabinety a skladem.⁵³ V průběhu školního roku 1988/1989 byla zahájena 2. etapa dostavby školy, která obsahovala stravovací areál. Po dokončení 2. etapy byla ihned naplánována 3. etapa dostavby, ve které se jednalo o tělocvičnu s areálem pracovního vyučování, a od 4. prosince 1989 pak rekonstrukce staré budovy. Ve školním roce 1991/1992 byla úspěšně dokončena 3. etapa výstavby školy, kdy škola byla obohacena o novou tělocvičnu s pavilonem pracovního vyučování a o nové učebny.

Dne 28. března 1992 si celá Československá republika připomínala 400. výročí narození učitele národů Jana Amose Komenského. V tento den pan ředitel Miroslav Kopřiva převzal čestný název Základní škola J. A. Komenského a škola dostala také tělocvičnu, kuchyňku a nové učebny.⁵⁴ V závěru roku se podařilo vybudovat i jazykovou učebnu a na staré budově byla provedena fasáda a okna na celé budově byla nově natřena. Škola se tak konečně dočkala odpovídajících podmínek pro práci (viz. Příloha č. 10). Od 1. ledna 1993 škola získala právní subjektivitu a stala se příspěvkovou organizací Městského úřadu Fulnek.⁵⁵ Z vlastních rozpočtů škola následně vybuodovala skleník na školním pozemku a vymalovala starou část budovy.

Slova Miroslava Kopřivy: *„Během svého působení na škole jsem zažil většinu důležitých mezníků v historii školy. Zejména rok 1992, kdy si celá Československá republika připomínala 400. výročí narození učitele národů Jana Amose Komenského a já převzal čestný název školy. Na tuto událost vzpomínám velmi rád. Svou profesí bych nejspíše neměnil ani v dnešní době. Učitelství mě naplňovalo a obohacovalo. Nejkrásnější je, když se za mnou vrací žáci již jako dospělí s uznáním, že jsem je dobře připravil pro život.“*⁵⁶

⁵³ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského.*

⁵⁴ Rozhovor s Mgr. Miroslavem Kopřivou, Fulnek, rozhovor realizován dne 25. 10. 2018, v držení autorky.

⁵⁵ Základní škola J. A. Komenského. *Kronika Základní školy J. A. Komenského.*

⁵⁶ Rozhovor s Mgr. Miroslavem Kopřivou, Fulnek, rozhovor realizován dne 25. 10. 2018, v držení autorky.

Ve druhé polovině 90. let školu navštěvovalo okolo 400 žáků. Do výuky se postupně začaly zavádět počítače a veškeré moderní pomůcky té doby. Učitelé měli nelehkou povinnost, kdy hlavním úkolem bylo žáky motivovat, aby se zajímali o dění kolem sebe a nové poznatky. Bylo zapotřebí vnášet moderní prvky do vyučování a přinášet nové nápady a podněty. V červenci 2004 odchází do důchodu ředitel školy pan Miroslav Kopřiva. Ředitelkou školy byla od 1. srpna jmenována paní Karla Exnerová a jejím zástupcem byl Miroslav Dočkálek. Funkci výchovné poradkyně vykonávala Vilma Klevarová. Nedílnou součástí výuky se stávaly počítače, vyhledávání poznatků na internetu, zpracovávání tematických projektů a zavedena byla webová stránka školy pro větší dostupnost informací. Dne 1. září 2007 nastala pro školu důležitá změna, kdy každá škola začala vyučovat podle vlastního vzdělávacího programu. Základní škola J. A. Komenského svůj vzdělávací program symbolicky nazvala „Škola hrou nově“.⁵⁷

Po odchodu do důchodu paní ředitelky Karly Exnerové je od 1. srpna 2009 jmenována ředitelkou školy Mgr. Vilma Klevarová. Zástupkyní ředitelky školy se stává Mgr. Eva Feilhauerová a výchovnou poradkyní Mgr. Martina Nyklová. V příloze naleznete seznam všech ředitelů školy (viz. Příloha č. 11). Slova Karly Exnerové: *„Mé začátky směřovaly do 5. ročníku na základní školu, tehdy Rudé armády, kde jsem vyučovala dva roky všechny předměty kromě hudební výchovy. Na tyto začátky vzpomínám velmi ráda. Dokonce jsem se i naučila pít černou kávu. Vždy pro mě bylo důležité, aby škola dobře fungovala. Veškeré opravy a nové vybavení mi dělalo radost, jelikož sloužilo jak k modernizaci výuky tak školy. Na školu jsem si hrávala od svých dětských let, i když přišli roky, kdy jsem uvažovala i o jiných profesích. Nakonec učitelství zvítězilo. Práce s mladými lidmi mě uspokojovala a každému vždy tvrdím, že při této práci člověk stárne pomaleji. Učitelské povolání je krásné, když se děti chtějí učit, ale i řehole, když je tomu naopak.“*⁵⁸

Od 1. ledna 2010 byla k základní škole připojena i bývalá zvláštní škola, kde se vyučuje podle „Školského vzdělávacího programu pro děti s lehkou a středně těžkou mentální retardací“.⁵⁹ Bylo zapotřebí v tomto období investovat nemalé množství financí do oprav podlah ve staré budově a ve velké tělocvičně. Bylo potřeba nakoupit nové tabule, nové stoly a židle do školní jídelny a nový nábytek do odborných učeben fyziky, chemie, výtvarné a hudební výchovy a přírodopisu.

⁵⁷ Rozhovor s Mgr. Vilmou Klevarovou, ředitelkou na Základní škole J. A. Komenského, Fulnek

⁵⁸ Rozhovor s Mgr. Karlou Exnerovou, Fulnek, rozhovor realizován dne 25. 10. 2018, v držení autorky.

⁵⁹ Základní škola Jana Amose Komenského. *Výroční zpráva za školní rok 2009/2010*, s. 14.

Od roku 2011 se dlouhodobě připravoval projekt na celkovou rekonstrukci objektu školy, který se následně uskutečnil roku 2013, kdy město Fulnek realizovalo akci Energetické úspory objektu ZŠ J. A. Komenského.⁶⁰ Změnou bylo zejména myšleno vytápění, zateplení celé budovy a výměna oken. Rekonstrukce byla zahájena v červnu 2013 a ukončena byla v říjnu téhož roku.

Ve školním roce 2013/2014, zejména ve druhém pololetí, si škola společnými akcemi připomínala 90. výročí vzniku školy. Jednou z akcí byl den otevřených dveří, kde se zejména starší generaci ukázalo využití moderní techniky a moderních vyučovacích metod.⁶¹ Aktiv rodičů spolu s vedením školy pořádal ples ke Dni učitelů, na který byli pozváni pracovníci a příznivci okolních škol na Fulnecku. Vyvrcholení oslav proběhlo v sobotu 14. června 2014 slavnostní akademií. V celé škole byly vystaveny fotografie, kroniky, pomůcky, zapnuty byly interaktivní tabule, aby si návštěvníci mohli vyzkoušet práci s moderními pomůckami. V odpoledních hodinách se v tělocvičně školy sešlo na 400 návštěvníků, aby zhlédli program slavnostní akademie, kde si každá třída připravila svůj program a tak se na pódiu zpívalo česky i anglicky, tancovalo, recitovalo a hrála divadla.⁶²

K 30. 6. 2017 základní školu celkem navštěvovalo 299 žáků v 15 třídách, z toho je 277 žáků základní školy a 22 žáků tříd se středně těžkým nebo lehkým mentálním postižením.⁶³ Doplňkovou činností se stalo vaření obědů pro cizí strávníky a pronájem tělocvičny.

3.3. Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka

Společně se základní školou Jana Amose Komenského ve Fulneku po celých 90 let existuje druhá základní škola, která dnes nese název Základní škola T. G. Masaryka. Stavba budovy školy byla dokončena 13. září 1895. Projektantem a stavitelem byl fulnecký občan Moric Klumpner. Tehdy se jednalo o jednopatrovou dívčí německou školu. Od roku 1905 byla škola navýšena o jedno patro a sloužila jako měšťanská škola. Až do roku 1945 byla školou německou, kam chodily pouze děti německých rodin. Pokud se na budovu školy podíváme důkladněji, můžeme pod okny spatřit iniciály písmena „F“, které nám říkají, že

⁶⁰ Základní škola Jana Amose Komenského. *Výroční zpráva za školní rok 2011/2012*, s. 32.

⁶¹ Základní škola Jana Amose Komenského. *Výroční zpráva za školní rok 2013/2014*, s. 20.

⁶² Tamtéž, s. 21.

⁶³ Základní škola Jana Amose Komenského. *Výroční zpráva za školní rok 2016/2017*, s. 3.

škola byla postavena za tehdejšího panovníka císaře Františka Josefa I.⁶⁴ Rok 1918 se stal začátkem nových dějin českého školství na Fulnecku. Předsednictvo moravské zemské vlády a zemské školní rady povolilo na žádost občanů Fulnecka zřídit jednotřídní českou obecnou školu.

Po osvobození v roce 1945 byl správou tehdy obecné a měšťanské školy pověřen pan učitel Josef Kubáč. Budova školy během války sloužila jako ošetrovna pro zraněné vojáky. Netřeba říkat, že budova po skončení války byla v hrozném stavu. Všude se nacházelo plno nemocničního prachu, stěny byly postříkány krví, některé třídy byly zcela prázdné a ve druhých se zase nacházely primitivní postele, na kterých ležely zbytky šatstva po zraněných vojácích, které byly taktéž plné krve. Školní lavice byly uskladněny na školní půdě. Pro Josefa Kubáče to byl smutný pohled a přál si dát školu do původního stavu.⁶⁵ Národní výbor učiteli přidělil třicet žen, které byly německé národnosti, ovšem pracovaly pilně dlouhých 14 dní na opravě školy s cílem, aby uvedly bývalou menšinovou školu do přijatelného původního stavu. Ihned po dokončení úklidu se zahájilo vyučování, konkrétněji v polovině června roku 1945. Zapsáno bylo 35 žáků do obecné školy a 38 do školy měšťanské. Učitel Josef Kubáč dostal na starost střídavě obecnou i menšinovou školu. Koncem měsíce června na školu přišla nová posila, jednalo se o učitele Petra Kadlčíka, který následně učil na měšťanské škole. Školní rok byl prodloužen do 15. července 1945.⁶⁶

Školní rok 1945/1946 byl zahájen 1. září 1945 a zapsáno bylo 139 žáků. Vyučovalo se pouze v měšťanské škole, jelikož budova, která byla určena pro obecnou školu, nebyla doposud uvolněna. Učitel Josef Kubáč se stal zastupujícím řídícím učitelem na obecné škole. Vyučovalo se ve třech třídách. Novými učitelkami se staly Marie Pavelková, Růžena Kohoutová a v druhé polovině školního roku přišla Anna Doláková. (viz. Příloha č. 14) V únoru roku 1946 se obecná škola stěhovala do budovy bývalé dívčí měšťanské školy. V následujícím školním roce 1946/1947 se počet žactva zmenšil na 119 z důvodu otevření školy v Jerlochovicích u Fulneku. Škola zůstala čtyřtřídní. Ovšem koncem tohoto školního roku počet žáků vzrostl na 166.⁶⁷

Dne 1. července roku 1947 byl prozatímní řídící učitel Josef Kubáč přidělen na školu měšťanskou, kde byl pověřen správou školy. Ve zdejší škole byla správou školy pověřena

⁶⁴ Historie školy. *Fulnek: Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/historie-skoly/ds-1146/p1=11947>

⁶⁵ Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka. *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka*.

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Tamtéž.

paní učitelka Marie Pavelková. Změna nastala v březnu roku 1948, kdy na vlastní žádost byla zproštěna této funkce a nově byl správcem školy pověřen učitel Štěpán Řihánek. Do tříd byla postupně zavedena kamna, zakoupeny byly lavice do tří tříd a správci školy se také podařilo získat materiál k opravě plotu okolo školy, který byl po válečných událostech velmi poškozen.

Ve školním roce 1948/1949 byla škola organizována jako pětitřídní a navštěvovalo ji 191 žáků. Od prosince roku 1948 byla prováděna rekonstrukce ústředního topení. Při této příležitosti ředitel školy zřídil i telefonní stanici s připojením na zdejší poštovní ústřednu. Od 1. září 1949 nastala opět změna ve vedení školy, kdy správou školy byla pověřena učitelka Růžena Kohoutová. V přízemí školy do roku 1949 zůstala pokladna Místního národního výboru, v letech 1948-1951 zde byla třída hudební školy, dále byt školníka, jídelna a družina mládeže.⁶⁸ Velké poděkování patřilo učitelům školy v červnu roku 1951, kdy se podíleli na výměně plotu, který musel být nahrazen plotem drátěným. Velkým přínosem pro děti pracujících matek bylo vybudování Družiny mládeže, kde bylo o děti pečováno od 7:00 hodin ráno do 17:00 hodin odpoledne.

Rozhodnutím odboru školství a kultury rady Okresního národního výboru ve Vítkově byla ve Fulneku v roce 1953 zřízena sloučením obecné školy a měšťanské školy osmiletá střední škola na ulici Rudé armády, která existovala do roku 1960. Josef Kubáč byl dne 1. srpna 1960 jmenován ředitelem zmiňované školy. Jeho zástupcem se stal Eduard Piterka.⁶⁹

Ve školním roce 1961/1962 začala škola nově jako základní devítiletá škola. Vyučovalo se ve 13 třídách. 1. třída byla umístěna v Družině mládeže, 2. a 3. třída měla směnné vyučování a od 4. třídy výš měla každá třída svou vlastní místnost. Po celý rok byla prováděna přístavba šaten a dílny. Ve školním roce 1963/1964 se podařilo vybudovat letní hřiště s letní tělocvičnou a upravit hřiště na odbíjenou, které tam stálo již dříve. Na novém školním hřišti byly umístěny kladiny, průlezky a šplhadla.

Ve školním roce 1972/1973 chyběly učebny pro velký počet žáků, kteří školu navštěvovali. Pro zmiňovaný nedostatek byly třídy rozmístěny ve třech budovách, z nichž ani jedna neodpovídala přijatelným požadavkům pro výuku. Například některé třídy, školní jídelna a družina mládeže se přestěhovaly do bývalého hostince Na Slezsku, kde všechny

⁶⁸ Historie školy. *Fulnek: Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/historie-skoly/ds-1146/p1=11947>

⁶⁹ Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka. *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka*.

místnosti byly tmavé a malé. Další třídy byly přemístěny do bývalé zvláštní školy. Časem se alespoň podařilo vybudovat tělocvičnu, která byla slavnostně otevřena v květnu roku 1978. Na konci školního roku 1977/1978 se obyvatelstvo i kolektiv školy muselo rozloučit s dlouholetým ředitelem školy panem Josefem Kubáčem, který odešel do důchodu. Touto změnou do nového vedení nastoupila Alena Dušková, která se stala ředitelkou školy, a jejím zástupcem byl jmenován Jaromír Švanda. Ve zkratce slovy Josefa Kubáče: „*Abychom si zamilovali kraj, nestačí jen zhlédnout, ocenit jeho krásy, ale je třeba se s ním sžít, je třeba se zúčastnit práce na jeho budování a zkrášlení. 33 let jsem prožil v milém městečku Fulneku, a tak jsem se s městem sžil, že se cítím Fulnečanem. Mám za to, že prožíváme ve městě blažený věk, o kterém Komenský snil. Nechť potomci v tomto započatém díle a úsilí pokračují.*“⁷⁰ Během tohoto školního roku ovšem došlo i k několika opravám a vylepšením, jako například oprava klik a dveří, zapojení rozhlasu a zvonku, vybudování dětského koutku při Školní družině, výroba magnetických tabulí, vybudování nového hřiště u tělocvičny, upravení terénu kolem chodníku do Školní družiny, vylepšení vybavení cvičné kuchyně a změna nábytku v ředitelně a ve třídách.

V roce 1983 byla novou ředitelkou školy jmenována Zdeňka Jakubcová a jejím zástupcem se stal Jaromír Švanda. Ve druhé polovině 80. let se počet žáků pohyboval okolo 430. Od července roku 1991 byl ředitelem školy pověřen Milan Raška.⁷¹ Škola byla téměř v havarijním stavu. Nutností byly opravy podlah, střechy, fasády, okapů, osvětlení a komínu. Celá situace se již několik let řešila s pracovníky městského úřadu. V květnu roku 1992 se zahájila přístavba školy, byly opraveny podlahy a WC, opraveny okapy, komín, omítky a zakoupeny byly plechy na opravu tělocvičny.

29. května 1993 proběhlo slavnostní otevření přístavby školy. Škola následně získala nový moderní pavilon se 14 učebnami a odbornými pracovny. Školu v této době navštěvovalo 362 žáků, kteří měli k dispozici různé kroužky – keramický, zdravotnický, historický, pohybově relaxační, kroužek odbíjené, přírodovědný, matematický, počítačových her a programování, sportovní, divadelní a pěvecký sboreček.

⁷⁰ Historie školy. *Fulnek: Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/historie-skoly/ds-1146/p1=11947>

⁷¹ Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka. *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka.*

18. května 1996 byla před školou slavnostně odhalena busta T. G. Masaryka.⁷² K velkým záplavám ve městě Fulneku došlo 7. července 1997. Byly zatopeny všechny sklepy základní školy, kotelna a vyměněny musely být všechny lavice, židle a tabule, které byly uskladněny pod tělocvičnou. Narušena byla obzvlášť statika celé budovy školy, která musela být napravena. Náprava se uskutečnila v dubnu roku 1998 a vyžádala si velmi vysoké náklady.⁷³

Jedna z nejdůležitějších událostí školy se stala 1. září 1999, kdy od tohoto dne škola nese název Základní škola T. G. Masaryka Fulnek, sídlící na ulici Masarykova 426 (viz. Příloha č. 12). K 1. září 2007 byla k základní škole přičleněna i Mateřská škola U Sýpky (viz. Příloha č. 13) včetně alokovaných pracovišť v Děrném, Stachovicích, Jerlochovicích a školní jídelny. Mateřskou školu tvoří celkem čtyři budovy – U Sýpky se nachází školní kuchyně a čtyři oddělení mateřské školy, jedna budova v Děrném, jedna budova ve Stachovicích a jedna budova se dvěma odděleními v Jerlochovicích.⁷⁴ Každá mateřská škola má svou zahradu s herními prvky pro děti.

Základní škola T. G. Masaryka se dodnes stává úplnou základní školou s devíti postupovými ročníky. Přibližně 50% žáků školy je dojíždějících z okolních obcí. Autobusové i vlakové nádraží je od školy vzdáleno přibližně 150 metrů. Od roku 2007 škola vzdělává podle vlastního vzdělávacího programu s názvem „Učíme se pro život“.

⁷² Historie školy. *Fulnek: Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/historie-skoly/ds-1146/p1=11947>

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka. *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka*.

4. Malotřídní školy na Fulnecku

4.1. Škola v Jerlochovicích

Jerlochovice se rozkládají na východ od Fulneku podél Husího potoka, který také protéká Fulnekem. První písemná zmínka o obci Jerlochovice pochází z roku 1293. Jerlochovice patřily fulneckému panství. Za německé okupace obec patřila k Německu. Osvobození přišlo 5. května 1945.⁷⁵ Obec se k Fulneku integrovala v roce 1948. Název Jerlochovice byl zrušen v roce 1952 a znovu obnoven k 1. lednu 1974.

První zmínka o škole v Jerlochovicích je dochována z roku 1786.⁷⁶ Jednalo se o bratrskou školu, která v obci stála vedle kostela a fary.⁷⁷ Česká škola v Jerlochovicích byla zřízena dne 25. července 1946.⁷⁸ Ve školním roce 1946/1947 jerlochovické děti docházely do škol ve Fulneku, jak do obecné, tak i do měšťanské školy, jelikož na jerlochovické škole nebyly dosud provedeny úpravy. Dne 1. dubna 1947 byl jmenován Leo Macháček zatímním učitelem obecné školy, který měl také na starost správu a chod školy. Obecná škola v Jerlochovicích prozatím působila jako dvoutřídní obecná škola.

Ve školním roce 1947/1948 se učilo s pěti postupovými ročníky ve dvou třídách. Škola byla posílena o dva kantory, Slavomíra Frňka a Libuši Dočkalovou, která se věnovala domácím naukám a vyučovala ruční práce.⁷⁹ S pomocí akce švýcarského Červeného kříže bylo rozdáno dětem 21 párů punčoch a chudší rodiny byly obdarovány šatstvem a obuví.

Ve školním roce 1948/1949 na škole zbylo 34 žáků, jelikož pro nedostatek učitelů byla druhá třída přidělena k obecní škole ve Fulneku. Učitel Leo Macháček byl převeden na Jestřábí do jednotřídní obecné školy a učitel Josef Frňka nastoupil na pětíměsíční vojenskou službu. Tato změna netrvala příliš dlouho a tentýž rok se vrátil pan Josef Frňka z vojenské služby a nastoupil k výuce a ředitelem se opět stal Leo Macháček.⁸⁰ Celkový počet žáků ve školním roce 1950/1951 byl na škole 61 a bylo vyučováno polodenně po celý týden, a to

⁷⁵ Jerlochovice. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/jerlochovice/d-1343>

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ OPPL, Stanislav Václav. *Z kroniky staroslavného města Fulneku, působiště J. A. Komenského*. Fulnek na Moravě: nákladem spisovatele, 1928, s. 16.

⁷⁸ SOKA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Jerlochovice*

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

střídavě po půl týdnu. O školní rok později měla škola 28 žáků, kdy druhá třída nebyla zrušena ani ovšem otevřena, ale žáci docházeli do národní školy ve Fulneku.

V roce 1953 bylo Okresním národním výborem ve Vítkově navrženo školu definitivně zrušit a připojit ji k osmileté střední škole ve Fulneku. Jerlochovičtí občané tomuto návrhu silně odporovali. Ve školním roce 1953/54 byla škola jednotřídní s počtem 33 žáků. Druhá prázdná třída byla využívána jako pracovna se zaměřením na polytechnické vyučování.⁸¹ Během prázdnin bylo postaveno terasové schodiště namísto dřevěného, ve třídě bylo obloženo umyvadlo, položeny podlahy, byla vymalována třída a schodiště a dokončeno bylo oplocení hřiště, kde byla také přidána překážková dráha a kladiny. Ve školním roce 1956/57 školu navštěvovalo 65 žáků.

Ve školním roce 1959/1960 bylo na škole zavedeno stravování žáků. Nakoupily se nové pomůcky, televizor, magnetická tabule, stojánky pro kreslení, magnetofon, bylo dokončeno vybavení hřiště a byl zřízen pracovní pozemek.⁸² K 31. červenci 1978 z pozice ředitele odešel do předčasného důchodu pan Macháček a na jeho místo nastoupila Jaroslava Bílková, která byla učitelkou na Základní škole ve Fulneku, ulice Česká. Byt ředitele byl vyklizen a prostor začat sloužit jako sborovna.

Celý dlouhý rok od 1. listopadu 1981 probíhala generální oprava budovy školy, při které mnoho rodičů dobrovolně pomáhalo, aby se děti mohly co nejdříve vrátit do budovy školy, jelikož po celou dobu oprav byly přestěhovány do bývalé mateřské školy v Jerlochovicích.⁸³ Ve školním roce 1989/90 odešla do důchodu paní ředitelka Bílková a na její místo nastoupil pan učitel Lumír Sklenák, který na škole posléze působil dlouhých 21 let.

Školní rok 1993/1994 byl posledním, kdy se vyučovalo ve staré školní budově. Městský úřad ve Fulneku rozhodl, že během prázdnin se uskuteční generální úpravy budovy mateřské školy a nový školní rok 1994/95 základní škola zahájí zde. Kronika líčí: „*Po měsíci provozu v nové budově a po odstranění některých nedostatků, z nichž nejhorší bylo zatékání do tříd a kabinetu, je možno konstatovat, že po dalším doladění bude snad přece jen umístění školy v nových prostorách přínosem jak pro žáky, tak učitele.*“⁸⁴ Posledním školním rokem na základní škole v Jerlochovicích byl rok 1995/1996. Škola byla následně zrušena ne pro

⁸¹ SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Jerlochovice*

⁸² Tamtéž.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Tamtéž.

nedostatek žáků, ale především z toho důvodu, že nebyl vhodný učitel. Většina učitelů z okolí Fulnecka chtěla učit na školách ve Fulneku. Mateřská škola v budově zůstala dodnes.

4.2. Obecná škola v Dolejších Kunčicích

Severozápadně od Fulneku, v údolí podél Kamenného potoka, se rozkládá obec Dolejší Kunčice, od roku 1950 jen Kunčice. Obec se integrovala k 1. červenci 1964 s Vlkovicemi a s nimi s Fulnekem k 1. dubnu 1976.⁸⁵

V Dolejších Kunčicích od konce 18. století existovala bratrská škola. Před druhou světovou válkou došlo k odtržení pohraničí a Kunčice se staly součástí Německa a tím následně byla zřízena v budově bývalé školy škola německá. Obec byla osvobozena dne 4. května 1945. Německá škola byla 1. října 1945 přeměněna na školu s vyučovacím jazykem českým. Zápis dětí do školy se konal dne 1. října 1945, kde bylo zapsáno 22 českých dětí, ovšem vyučování v ten den nemohlo začít, jelikož učebna pro výuku nebyla použitelná. Téměř všechna okna byla rozbita. V té době bylo nemožné sehnat sklo na zasklení oken. Až v listopadu toho roku bylo sehnáno sklo na zasklení alespoň vnějších oken učebny.⁸⁶ Po vymalování třídy a kabinetu bylo vyučování zahájeno k datu 5. listopadu 1945. Prvním učitelem se stal Josef Hanák. Následně na vlastní žádost dne 1. prosince 1945 odešel učit na obecnou školu do Vlkovic. Nahrazen byl učitelkou Anežkou Hanákovou. Ta dne 18. srpna 1946 odešla na mateřskou dovolenou a během její nepřítomnosti bylo zavedeno polodenní vyučování, které opět vedl pan Josef Hanák. Dopolední vyučování probíhalo v Kunčicích a odpolední ve Slezských Vlkovicích. Dne 17. listopadu 1946 bylo opět zahájeno denní vyučování po příchodu učitelky Anežky Hanákové.

Roku 1946 byl velkým přínosem pro školu dar v celkové částce 2.000 Kč, za kterou škola nakoupila papuče a punčochy pro všechny děti. Dalším cenným darem od Správy Spojených národů pro pomoc a obnovu, zkráceně UNRRA, bylo kakao a mouka pro podvyživené děti. Rodiče se hromadně podíleli na příjem mléka, ze kterého bylo dětem připravováno kakao, a které bylo následně podáváno o hlavní přestávce.⁸⁷

⁸⁵ Dolejší Kunčice. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-14]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/dolejsi-kuncice/d-1282>

⁸⁶ SOKA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Dolejší Kunčice*.

⁸⁷ Tamtéž.

Ve školním roce 1961/1962 a 1962/1963 se počet žáků pohyboval okolo 25. V průběhu školního roku 1963/1964 přestala existovat obec Dolejší Kunčice a obec se stala osadou sousedních Vlkovic. Vyučování nebylo rozšířeno z důvodu malého počtu žáků. Od školního roku 1965/1966 byly školy v Dolejších Kunčicích a Vlkovicích sloučeny v jednu trojtřídní školu a ředitelem byl pověřen Stanislav Hrabovský.⁸⁸ Dojíždění žáků z Dolejších Kunčic do Vlkovic podporovalo výhodné autobusové spojení.

4.3. Obecná škola ve Slezských Vlkovicích

Vlkovice jsou obcí nedaleko Fulneku. Jsou údolní vesnicí na horním toku Husího potoka asi 3 km západně od Fulneku, kterou tvoří dvě původně samostatné obce Moravské a Slezské Vlkovice, sloučené v roce 1956.⁸⁹

Obecná škola ve Slezských Vlkovicích se datuje od roku 1785. Kronika a veškeré dochované informace o této bývalé německé škole se ve válečném roce 1945 ztratila a dodnes nebyla nalezena.

Škola má číslo popisné 39 a nachází se v blízkosti kostela (viz. Příloha č. 16). Je to přízemní budova přikrytá břidlicí a průčelím obrácena k východu. Půdorys školy má tvar obdélníku. Učebna je umístěna v pravém křídle budovy. Byt správce školy sestává ze dvou pokojů a kuchyně se spižírnou. Středem budovy vede chodba, která zabíhá do dvora. Na školním dvoře stojí malá budova, která dříve sloužila jako obecní kancelář a skladiště na uhlí. Pod budovou jsou dvě tmavé místnosti, které byly využívány jako sklep a prádelna. Dvůr je obestaven zdí. Školní zahrada se nachází před školou, kde v pravém rohu zahrady je studna s pitnou vodou.⁹⁰ Již v době před 2. světovou válkou měla být postavena nová škola, ale k uskutečnění tohoto návrhu nedošlo.⁹¹

Prvním českým učitelem na této škole se stal Josef Hanák, s účinností od 1. prosince 1945. Výuka bohužel nemohla od tohoto dne začít, jelikož budova byla v nevyhovujícím stavu díky válečné situaci, kdy do poloviny září roku 1945 na škole byl ve všech místnostech internační tábor německých žen.⁹² Z toho důvodu bylo zapotřebí mnoho oprav. Jednou

⁸⁸ SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Dolejší Kunčice*.

⁸⁹ Vlkovice: Obec u Fulneku. *Historie Obce* [online]. 2011 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://vlkovice.unas.cz/>

⁹⁰ Základní škola ve Vlkovicích. *Kronika Základní školy ve Vlkovicích*.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

z nejnútnejších bylo zasklení učebny. Dále bylo zapotřebí opatřit topení, vymalovat třídu a poskládat rozlámané lavice. Po dokončení oprav proběhl 2. prosince 1945 zápis školou povinných dětí. Dohromady bylo zapsáno 18 dětí, z nichž 10 bylo chlapců a 8 dívek. Výuka následně byla zahájena 18. ledna 1946.

V srpnu roku 1947 obecnou školu navštívil zemský školní inspektor Polášek spolu se školským referentem Pořízkou za účelem zjištění stavebního stavu školy. Po následném verdiktu bylo zjištěno, že škola nevyhovuje moderním požadavkům.⁹³ Hlavním úkolem bylo udržovat budovu v dobrém stavu, aby škola mohla nadále fungovat. Zejména šlo o opravy školních záchodů, oken, plotu, dveří a nutné bylo odstranit vlhkost v budově. V listopadu toho roku bylo nastaveno subsidiární vyučování, kdy učitel Josef Hanák byl pověřen správcem školy a mimo jiné začal vyučovat na jednotřídní obecné škole v sousedních Kunčicích. To vše trvalo do Velikonoc roku 1948. Poté se navrátilo klasické celodenní vyučování.

Stavba nové školy byla dokončena 1. ledna 1959. O čtyři dny později bylo zahájeno pravidelné vyučování, tentokrát již v nové budově, ze které měly radost jak děti, tak učitelé. Bohužel v rámci šetření nebyla postavena tělocvična, dílna a taktéž nebylo vybudováno zařízení ústředního topení. Ve školním roce 1959/1960 se žáci hojně angažovali v práci okolo školy. Se svými učiteli odstraňovali nepořádek a dohromady odpracovali 840 hodin na úpravě terénu školy po výstavbě nové budovy. Bylo zapotřebí odstranit zbytky cihel, kamení, hlíny a asfaltu. Děvčata se věnovala pozemku kolem školy, kde vysázela květiny a zřídila skalku.⁹⁴

S platností od 1. července 1964 došlo ke spojení Vlkovic a Dolejších Kunčic v jednu obec. Ve školním roce 1964/65 se zlepšila pedagogicko-didaktická práce, kdy žáci z 2. postupného ročníku z Dolejších Kunčic navštěvovali školu vlkovičskou a žáci 3. postupného ročníku jezdili do školy v Dolejších Kunčicích. Úbytkem jednoho ročníku v každé škole se snížil počet ročníků a učitelé se tak mohli ve zvýšené míře věnovat sníženému počtu žáků.⁹⁵ Tímto sloučením dvou škol došlo ke spojení školy, kdy následně vznikla trojtřídní škola, jejíž správu si vzal na starost pan Hrabovský.

Na počátku 70. let byla škola organizována jako dvoutřídní a počet žáků se pohyboval v rozmezí od 33 do 39 žáků. Učitelé i správce školy se snažili do škol nakupovat moderní vyučovací pomůcky, nové učebnice a snažili se provádět nezbytné úpravy budovy.

⁹³ Základní škola ve Vlkovicích. *Kronika Základní školy ve Vlkovicích.*

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ Tamtéž.

Ve školním roce 2000/2001 se počet žáků pohyboval okolo 15, a tak ve Vlkovicích zůstala pouze jedna třída. Ostatní žáci dojížděli do škol ve Fulneku. Následně od 1. ledna 2003 byla základní škola ve Vlkovicích jako přidělené pracoviště připojena k Základní škole J. A. Komenského ve Fulneku na České ulici.⁹⁶ Dne 27. června 2003 svá vysvědčení obdrželi poslední žáci vlkovické školy a následně škola definitivně zanikla.

4.4. Škola v Jestřábí

Jihozápadně od Fulneku na vyvýšenině s výhledem na Beskydy a Bílovecko se rozkládá obec Jestřábí. Jestřábí bylo od roku 1850 až do roku 1869 osadou Pohoře. K Fulneku se obec integrovala k 1. lednu 1976.⁹⁷

Budova školy v Jestřábí byla postavena roku 1853 za účelem zřízení německé školy, která zahájila výuku roku 1881 a skončila roku 1945. S českým vyučováním se 1. září 1945 nemohlo začít, jelikož žádný z učitelů, kteří se byli na školu podívat, zde nezůstali. Nakonec na škole zakotvil pan učitel Roubalík. Škola byla válkou nepoškozena, ale zevnitř byla zcela vykradena (viz. Příloha č. 17). Vyučování tak začalo 3. října 1945 s počtem devíti žáků, kteří školu začali navštěvovat. Během školního roku 1945/1946 počet stoupl na 15 žáků. V následujícím školním roce 1946/1947 školu opravili a vyučování mohlo za normálního stavu začít. V květnu byly zakoupeny lavice, židle a skříně a na pozemku bylo zavedeno hřiště. Ve školním roce 1951/1952 bylo na škole 36 žáků. V září 1951 odešlo 12 žáků ze 4. a 5. postupového ročníku do národní školy ve Fulneku.⁹⁸ Ve školním roce 1958/1959 bylo na škole 38 žáků a správu školy převzal pak Jaroslav Kalábek.

V 60. letech v obci počet dětí klesnul na velmi nízký počet z důvodu dojíždění dětí do škol ve Fulneku. Škola byla následně radou Okresního národního výboru v Novém Jičíně zrušena k 1. září 1965. Děti dále dojížděly do Fulneku na základní školu na České ulici.

⁹⁶ Základní škola ve Vlkovicích. *Kronika Základní školy ve Vlkovicích*.

⁹⁷ Jestřábí. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/jestrabi/d-1283>

⁹⁸ SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Jestřábí*.

4.5. Škola v Děrném

Obec Děrné se rozkládá severovýchodně od Fulneku na jižním svahu Děrenského kopce. Obec se k Fulneku integrovala k 1. dubnu 1976.⁹⁹

Od roku 1848 existovala v Děrném česká škola, bohužel později byla poněmčena. Josef Schenk, Jan Schichor a Josef Tichelmann se rozhodli pro změnu dne 1. listopadu 1919 a provedli zápis dětí, při kterém se zapsalo 26 dětí. Dále bylo zapotřebí poslat žádost o zřízení české školy do Opavy na Zemskou školní radu. Povolení bylo vydáno v únoru roku 1920. Místo, které splňovalo podmínky pro zřízení školy, našli občané v domě u pana Feihaura a komise z Opavy jej schválila, ovšem musel být zde předělán vchod, postaveny záchody a taktéž kůlna.¹⁰⁰ Správcem obecné školy v Děrném a učitelem byl pověřen Jan Vavrečka. Škola prozatím měla pouze jednu učebnu v přízemí pro 20 žáků a hned vedle se nacházel byt pro učitele. Škola byla vybavena pouze lavicemi, židlemi, tabulí a skříní.

Vyučování začalo 11. dubna 1921 a zapsáno bylo 11 dětí. Práce s dětmi zde byla po jazykové stránce náročná, jelikož děti vlivem okolí mimo školu mluvily většinou německy. Snad jen čtyři děti mluvily přijatelně česky. Zbytek nerozuměl ani nejjednodušším slovům.

Nastává rok 1922, kdy 1. září na vlastní žádost odchází Josef Vavrečka. Česká menšinová škola se poté přemístila do budovy německé školy. Ve školním roce 1922/1923 přichází do školy Josef Kadlčík, který nastupuje do funkce správce. Germanizace v obci Děrné byla tak silně pokročilá, že se už nedoufalo, že se český jazyk do obce vrátí. V měsíci dubnu se proto na žádost občanů zavedl kurz českého jazyka, kde žáci začínali od úplných základů.¹⁰¹ Ve školním roce 1923/24 se do školy zapsalo 14 dětí. Na konci školního roku vzrostla úroveň znalosti českého jazyka. Žáci začali mluvit česky jak o přestávkách, tak i na ulici.

Ve školním roce 1929/1930 byla z dosavadní školy zřízena dvoutřídní obecná škola, ke které byla přidělena také mateřská škola, o kterou se starala pěstounka Emilie Čapandová. V obecné škole byl celkový počet žáků 30. Ve školním roce 1931/32 byla škola umístěna na dvou různých místech. Jedna třída se nacházela v najaté budově pana Gebaura, kde byla také mateřská škola, a druhá třída byla umístěna v budově německé obecné školy. Rozsáhlá změna

⁹⁹ Děrné. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/derne/d-1341>

¹⁰⁰ SOKA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika základní školy Děrné*.

¹⁰¹ Tamtéž.

nastala, když Ústřední matice školská byla pověřena, aby postavila v Děrném Českou státní školu obecnou. Stavba byla zahájena 14. července 1934 a slavnostní otevření probíhalo 9. června 1935¹⁰² (viz. Příloha č. 18). Do školy poté chodilo 36 žáků.

Po Mnichovu v roce 1938 museli čeští učitelé obec opustit a čeští občané jim museli při evakuaci pomáhat. Po válce poškození obou budov nebylo velké, poškozena byla zvláště střecha a okna. Důležité bylo, že žádná z budov nevyhořela. Za války byli zdejší žáci vzdělávání pouze v německém jazyce tak, že i děti ryze české národnosti neznaly ani ta nejzákladnější česká slova.¹⁰³ Ve školním roce 1945/1946 byl již po dvou měsících značně vidět pokrok, kdy děti začaly opět hovořit v českém jazyce.

Od roku 1959/1960 byla škola organizována jako dvojtřídní škola, kterou navštěvovalo 73 žáků, kde řídicím učitelem se stal Zdeněk Silber. V roce 1970 se z dvojtřídní školy stala jednotřídní obecná škola, na níž stav klesl na 26 žáků.¹⁰⁴ Následně od 1. září 1975 byla obecná škola v Děrném zrušena a děti byly přerazeny na Základní devítiletou školu Rudé armády ve Fulneku.

4.6. Škola ve Stachovicích

Asi kilometr na východ od Fulneku při hlavní silnici na Nový Jičín po stranách Husího potoka se rozkládá obec Stachovice. Obec se integrovala k městu Fulneku k 1. lednu 1976.¹⁰⁵

První zmínka o stachovické škole pochází z roku 1784. Jednalo se o německou školu, poněvadž většina obyvatel obce byli Němci. Dne 19. ledna 1946 byla původní německá škola Výnosem zemské školní rady přeměněna na českou školu, kde byly povoleny dvě třídy s osmi postupovými ročníky. Řídicím učitelem byl jmenován Antonín Klein a učitelkou pro druhou třídu se stala Marie Mikulenková.¹⁰⁶ Po 2. světové válce byla škola značně poškozena. Okna ve škole byla rozbita, plot okolo školy byl tanky úplně rozválen a vnitřní zařízení bylo zcela poničeno. Lavice, které byly umístěny v kůlně, shořely. Zachovaly se pouze ty, které byly uskladněny na půdě. Veškeré školní pomůcky a vybavení školy bylo zničeno. Oprava školy byla zahájena 20. července 1945. Všechny místnosti byly nově vymalovány a okna byla

¹⁰² SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika základní školy Děrné*.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Stachovice. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/stachovice/d-1281>

¹⁰⁶ Základní škola ve Stachovicích. *Kronika Základní školy ve Stachovicích*.

pouze nouzově zasklena. Vyučování bylo následně zahájeno 3. září 1945 s celkovým počtem 65 žáků. Dne 16. dubna 1946 byla ve Stachovicích také otevřena mateřská škola.¹⁰⁷ Ve školním roce 1947/1948 školu navštěvovalo 65 žáků. Všichni žáci 6.-8. ročníků byli posláni do Fulneku do měšťanské školy, ponechalo se pouze 5 ročníků.

Stav žactva se značně zvýšil díky přistěhování nových rodin ve školním roce 1950/1951 a škola byla organizována jako trojtřídní s pěti postupovými ročníky. Rozsáhlá přestavba školy začala 3. září 1950 vzhledem k velkému počtu žáků, kdy bylo přistavěno levé poschodové křídlo. V přízemí byl zřízen byt pro ředitele a prádelna a v 1. patře ředitelna a sborovna. Celá přestavba byla ukončena 16. listopadu 1950 a následující týden bylo opět zahájeno vyučování (viz. Příloha č. 19).

V polovině 50. let stachovickou školu navštěvovalo 78 žáků. Ve školním roce 1956/1957 se škola stala trojtřídní a ředitelem byl stále Antonín Klein. O rok později počet žáků klesl na 60 a bylo na místě zrušit jednu třídu. Škola tak byla organizována jako dvojtřídní s pěti postupovými ročníky. 6. ledna 1957 došlo k požáru půdy školy. Příčinou byly tři trámy, které byly zaseknuty v komíně. Díky včasnému zásahu požárníků se požár nešířil dále. Ve výsledku škoda vznikla jen prohořením stropu v místě komína, který byl během letních prázdnin opraven spolu s výměnou komínových dvířek.¹⁰⁸ Roku 1958 ředitel školy Antonín Klein na vlastní žádost odchází na školu do Frenštátu pod Radhoštěm a do funkce ředitele školy byl jmenován Ladislav Gel. Nový ředitel zřídil školní dílnu pro kroužek dovedných rukou, také dětské fotbalové hřiště, hřiště na odbíjenou a doskočiště pro skok daleký a vysoký.

V první polovině 60. let se počet dětí pohyboval okolo 45 žáků. V roce 1969 ředitel Ladislav Gel odchází na nové pracoviště a novou ředitelkou stachovické školy se stala Libuše Gelová. Významnou historickou událostí školy bylo natáčení filmu o J. A. Komenském a o aplikaci jeho myšlenek ve výuce této školy. Film natáčel Státní film Barrandov a určen byl pro zastupitelské úřady. Významným faktem bylo, že film byl dabován do osmi světových jazyků.¹⁰⁹

Ve školním roce 1954/1955 se počet žáků pohyboval okolo 47, kteří se nově stravovali v jídelně mateřské školy. V roce 1975 na vlastní žádost odchází Libuše Gelové a správou

¹⁰⁷ Základní škola ve Stachovicích. *Kronika Základní školy ve Stachovicích.*

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

školy byl pověřen Igor Kadlčík. Opravena byla okrasná část zahrady před školou, opraveny byly komíny, topení a ventilátory a škola byla dokonce vybavena i novým nábytkem. Počet žáků klesl v roce 1988 na 28, a tak ředitel školy žádal o výjimku, aby škola byla s takovým malým počtem zachována jako dvojtřídní škola. Odbor školství tuto výjimku povolil. Ovšem Okresní psychologicko-pedagogická poradna dvěma dětem odročila povinnou školní docházku. V takovém případě již nešlo vyhovět žádosti a škola se stala jednotřídní se třemi odděleními.¹¹⁰ Třetí ročník byl převeden na základní devítiletou školu do Fulneku. Počet žáků se ovšem postupně navyšoval díky přistěhování nových rodin za prací a na přelomu 80. a 90. let měla škola 30 žáků. Mohla být tak opět zřízena dvojtřídní škola. Organizovaná dvojtřídní škola ovšem nevydržela dlouho. Ve školním roce 1994/1995 počet žáků klesl na 12, což vedlo ke zřízení jednotřídní školy se třemi postupovými ročníky.

Dne 14. února 1996 byli všichni ředitelé škol na území Fulnecka pozváni na Městský úřad, kde bylo oznámeno, že ponechány budou 1. a 2. ročníky v Jerlochovicích a škola ve Stachovicích bude zrušena. Návrh ředitele školy s prosbou, že zachovány zůstanou alespoň 1. a 2. ročníky zdejší školy bez ředitelství, byl přijat s podmínkou, že školu bude spravovat škola ve Fulneku na Masarykově ulici.¹¹¹ Následně pro malý počet žáků v roce 2002 byla výuka na škole k 1. červenci 2002 zrušena.

4.7. Škola v Lukavci

Obec se rozkládá asi čtyři kilometry severovýchodně od Fulneku při Gručovickém potoku. Integrovala se k Fulneku k 1. dubnu 1976.¹¹²

Historie budovy lukavecké školy sahá až k roku 1888. Se samotnou stavbou budovy školy se začalo dne 6. května 1895 a první české vyučování bylo zahájeno 1. září 1896.¹¹³ V období 2. světové války došlo k úplnému poněmčení školy a na zdejší škole se vyučovalo pouze německy, kde výuku vedli také němečtí učitelé. Při osvobození byla škola nejvíce poničena dělostřeleckými zásahy. Dokonce nad dveřmi hlavního vchodu byl dlouho zachován

¹¹⁰ Základní škola ve Stachovicích. *Kronika Základní školy ve Stachovicích*.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Lukavec. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/lukavec/d-1344>

¹¹³ Budova školy stojí v Lukavci už 116 let. *Novojičinský deník* [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, 2005 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: https://novojicinsky.denik.cz/zpravy_region/budova-skoly-stoji-v-lukavci-uz-116-let-20121206.html

granát z minometu.¹¹⁴ Škola byla naprosto k nepoznání. Z jedné strany došlo k úplnému zboření střechy a na straně druhé byly dvě velké díry. V jedné místnosti spadl strop a po celé škole byly okna a dveře prostříleny. S nástupem pana učitele Josefa Gelnara dne 18. června 1945 ihned začala oprava budovy. Josef Gelnar se na toto místo hlásil dobrovolně a byl schopen pro znovuzrození školy udělat cokoliv. Sám během jednoho roku vyučoval děti v propůjčené místnosti místního pivovaru.

Školní rok 1945/1946 byl slavnostně zahájen 3. září 1945. Nejdůležitější a nejkrásnější školní slavností bylo otevření a předání české obecné školy veřejnosti (viz. Příloha č. 20). Celá tato akce se odehrála dne 21. října 1945 od 14:00 hodin a poté se konal průvod vesnicí až ke zmiňované obecní škole. Velikou ctí pro celou obec byly proslovy zejména pana předsedy místního národního výboru, pana okresního školního inspektora Václava Cigánka, pana předsedy místní školní rady Čenka Sokola a řídícího učitele Josefa Gelnara.¹¹⁵ Následně nejslavnějším a nejdojemnějším aktem bylo odhalení nápisu na škole, který poukazoval na fakt, že obyvatelstvo v Lukavci má opět svou československou školu. Slavnost byla ukončena státní hymnou a následovala volná prohlídka školy.¹¹⁶ Následující školní rok byl zahájen s 50 žáky.

Dne 23. března 1946 se konala schůze místní školní rady, kde bylo odhlasováno povolení na podání žádosti o zřízení mateřské školy. Josef Gelnar byl vybrán, aby žádost podal. Mateřská škola v Lukavci byla otevřena dne 2. prosince 1946 a první učitelkou se stala Zdeňka Martinková.

Nastává školní rok 1948/1949, kdy dosavadní obecná škola byla přejmenována na školu národní a stala se školou prvního stupně s nevyměněným učitelským sborem. Byla zahájena úprava školní zahrady a zakoupena byla nová rozhlasová ústředna, do níž spadalo rádio, mikrofon a gramofon.

Roku 1960 byl opět změněn název školy výnosem ministerstva školství na Základní devítiletá škola 1.-5. ročník. Školu navštěvovalo 56 žáků a školní docházka byla prodloužena na devět let.¹¹⁷ Počet žáků se postupně snižoval a ve školním roce 1974/1975 byla z dvoutřídní školy s pěti postupovými ročníky zřízena škola jednotřídní se čtyřmi

¹¹⁴ Bývalá obecná škola. *Lukavec.info* [online]. Fulnek: WordPress, 2006 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.lukavec.info/pamatky/byvala-obecna-skola/>

¹¹⁵ SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Lukavec*.

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

postupovými ročníky. Josef Gelnar jako správce a ředitel základní školy odešel do důchodu a následně po jeho odchodu byla pověřena správou školy paní Olga Lindovská, která na škole působila jako učitelka pět let. Škole pro nízký počet žáků postačila jedna třída pro výuku. Druhá třída byla využívána jako tělocvična.

Ve školním roce 1976/1977 chodilo do lukavecké školy 21 žáků. Vzhledem ke zvyšujícím se nárokům na výchovu a vzdělávání bylo rozhodnuto s platností od 1. září 1977 o převedení žáků čtvrté třídy na základní devítiletou školu na České ulici ve Fulneku. Dne 30. června 1978 Okresní národní výbor odhlasoval zrušení Základní devítileté školy v Lukavci.¹¹⁸ Budova lukavecké školy dále sloužila například jako archív nebo zdravotnická poradna pro děti. Následně byla rozhodnutím města v roce 2004 prodána do soukromých rukou. Kupní smlouva byla podepsána dne 28. června 2004.¹¹⁹

¹¹⁸ SOkA Opava, pobočka Nový Jičín. *Kronika Základní školy Lukavec*.

¹¹⁹ Bývalá obecná škola. *Lukavec.info* [online]. Fulnek: WordPress, 2006 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.lukavec.info/pamatky/byvala-obecna-skola/>

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na zpracování historie města Fulneku, místních základních škol a obecných škol na území Fulnecka. V práci jsem postihla dějiny dvou základních škol a dalších sedmi obecných škol v okolí města. Připomenula jsem i Učitele národů Jana Amose Komenského, který ve městě krátký čas pobýval.

Počátky českého školství na Fulnecku byly velmi složité. V období před 2. světovou válkou bylo město značně poznamenáno německým vlivem a podléhalo pomalé germanizaci. V tomto období ve městě existovaly pouze německé školy, na nichž vyučovacím jazykem byla němčina. Čeští obyvatelé města po mnichovské konferenci museli posílat své děti do německých škol. Po 2. světové válce bylo hlavním úkolem navrátit jazyk český a zřídit tak nové české školství. Samotné město bylo válkou tragicky poznamenáno jako málokteré ze severomoravských měst, kdy více než 70% domů bylo zničeno rozsáhlým požárem. Následná znovuvýstavba města, jeho integrace s okolními obcemi a růst průmyslu se promítly i do postupného růstu českého obyvatelstva.

K obnovení výuky na zdejších českých školách došlo již v červnu roku 1945. Původně ve městě existovala jen jedna obecná a měšťanská škola. Následně od roku 1960 byly zavedeny dvě základní školy a také jedna zvláštní škola, která se o deset let později stala školou internátní. Postupně ve školách docházelo k jejich slučování, opětovnému rozdělování, měnila se struktura škol a názvy škol. Dnes ve městě existuje Základní škola J. A. Komenského, která čestný název převzala roku 1992 z původního názvu Základní škola na České ulici. Vedle ní existuje i Základní škola T. G. Masaryka, která svůj název získala roku 1999 z původního názvu Základní škola Rudé armády. V současnosti tyto základní školy navštěvují nejen děti z města Fulneku, ale i děti z okolních obcí.

Správní území města Fulneku je vymezeno územím částí města Fulnek, Jerlochovice, Stachovice, Moravské Vlkovice, Slezské Vlkovice, Dolejší Kunčice, Děrné, Jestřábí, Kostelec, Pohořílky, Jílovec a Lukavec. I v těchto některých obcích se setkáváme s řadou obecných škol, které mají svou historii. Postupem času tyto malotřídní školy byly zrušeny a splynuly s oběma školami ve Fulneku, kam děti z těchto obcí dojíždějí.

K uskutečnění cíle mé bakalářské práce jsem využila řadu pramenů a literatury. Čerpala jsem především ze zdrojů ve formě školních kronik, jelikož řadu historických dokumentů a knih zničil rozsáhlý požár města na konci druhé světové války. Převážná většina kronik základních škol ve Fulneku je uložena na těchto základních školách, jelikož se jedná o školy s relativně krátkou historií, založené ve druhé polovině 20. století. U malotřídních škol na Fulnecku bylo zapotřebí prostudovat kroniky, které jsou uloženy ve Státním okresním archívu Opava na pobočce Nový Jičín. Kroniky byly zapisovány jednotnou formou různými řediteli školy, kteří se na školách v této funkci vystřídali. Bádání v těchto kronikách bylo složité vzhledem k množství lidských rukopisů, kterými jsou tyto kroniky psány.

Cílem mé práce bylo nastínit stručnou historii města, připomenout „Učitele národů“ Jana Amose Komenského, který ve Fulneku pobýval, a především zpracovat dějiny školství všech škol na tomto území. Téma historie školství ve Fulneku a okolí však nebylo zcela vyčerpáno. Zmíněné školy by mohly být zpracovány podrobněji a popsána by mohla být i základní umělecká škola, dříve lidová škola umění, která vznikla roku 1962, též mateřská škola a zmíněné by mohlo být i chvilkové působení středního odborného učiliště, které existovalo od roku 1988.

Seznam literatury a pramenů

Prameny:

1. *Kronika Základní školy J. A. Komenského.* Kronika uložena na Základní škole J. A. Komenského.
2. *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka.* Kronika uložena na Základní škole a Mateřské škole T. G. Masaryka
3. *Kronika základní školy Jestřábí.* Kronika uložena ve Státním okresním archívu Opava, pobočce Nový Jičín.
4. *Kronika základní školy Dolejší Kunčice.* Kronika uložena ve Státním okresním archívu Opava, pobočce Nový Jičín.
5. *Kronika základní školy ve Vlkovicích.* Kronika uložena na Základní škole ve Vlkovicích.
6. *Kronika základní školy Děrné.* Kronika uložena ve Státním okresním archívu Opava, pobočce Nový Jičín.
7. *Kronika základní školy Lukavec.* Kronika uložena ve Státním okresním archívu Opava, pobočce Nový Jičín.
8. *Kronika základní školy ve Stachovicích.* Kronika uložena na Základní škole ve Stachovicích.
9. *Kronika základní školy Jerlochovice.* Kronika uložena ve Státním okresním archívu Opava, pobočce Nový Jičín.
10. *Výroční zpráva školy za školní rok 2009/2010.* Základní škola Jana Amose Komenského, v držení školy.
11. *Výroční zpráva školy za školní rok 2011/2012.* Základní škola Jana Amose Komenského, v držení školy.
12. *Výroční zpráva školy za školní rok 2013/2014.* Základní škola Jana Amose Komenského, v držení školy.
13. *Výroční zpráva školy za školní rok 2016/2017,* Základní škola Jana Amose Komenského, v držení školy.

Vzpomínky pamětníků:

1. Rozhovor s Mgr. Karlou Exnerovou, Fulnek, rozhovor realizován dne 25. 10. 2018, v držení autorky.
2. Rozhovor s Mgr. Miroslavem Kopřivou, Fulnek, rozhovor realizován dne 25. 10. 2018, v držení autorky.
3. Rozhovor s Mgr. Vilmou Klevarovou, ředitelkou na Základní škole J. A. Komenského, Fulnek.

Literatura:

1. OPPL, Stanislav Václav. *Z kroniky staroslavného města Fulneku, působiště J. A. Komenského*. Fulnek na Moravě: nákladem spisovatele, 1928, 175 s.
2. POLÁŠEK, Ladislav. *Ze života a díla J. A. Komenského ke 400. výročí narození*. 1. Nový Jičín: Borgis spol., 1992.
3. POLIŠENSKÝ, Josef-UHER, Vlastimil-KADLČÍK, Petr-KADLČÍK, Květoslav. *Jan Amos Komenský ve Fulneku*. 2. Ostrava: Krajské nakladatelství KNV, 1958.
4. ROZHOŇ, František-ADLEROVÁ, Alena-KOTRBA, Viktor-BRANDEJS, Stanislav-ROKYTA, Hugo-TUREK, Adolf. *Fulnek: město Jana Amose Komenského*. Praha: Státní tělovýchovné nakladatelství, 1955, 32 s.
5. SEVERA, Václav. *Okres novojičínský*, Brno: nákladem Musejního spolku, 1933, 289 s.
6. ŠINDLER, Stanislav-POLIŠENSKÝ, Josef-UHER, Vlastimil-KADLČÍK, Květoslav-KADLČÍK, Petr-ZÁVODSKÝ, Vladimír. *Jan Amos Komenský ve Fulneku*, Ostrava: Krajské nakladatelství, 1958, 77 s.
7. TRAPL, Miloš-KRAVÁČEK, František-BARTOŠ, Josef-BOUDA, Tomáš-CHOBOT, Karel-SKOUPÝ, Arnošt-TUREK, Adolf. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*, Praha: Pressfoto, 1993, 46 s., ISBN: 80-7046-085-7.
8. TUREK, Adolf. *Bratrský sbor ve Fulneku*. 2. vyd. Fulnek: Comenius Fulnek a Muzeum Novojičínska ve spolupráci se Zemským archivem v Opavě, 2011. ISBN 978-80-260-0734-0.
9. TUREK, Adolf. *Publikace vlastivědy moravské. II., Fulnecko*. Editor Rudolf HURT. Brno: Garn, 2011, 279 s., xiii s. obr. příl. ISBN 978-80- 86347-40- 0.
10. TUREK, Adolf. *Vlastivěda moravská: Fulnecko*, Brno: Musejní spolek, 1940, 279 s.

Internetové zdroje:

1. *Česko - Země příběhů: 100 let v zemi příběhů* [online]. Praha: CzechTourism, 2017 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.ceskozemepribehu.cz/>
2. *Děrné: Oficiální webové stránky vesnice* [online]. Fulnek: František Brož, 2015 [cit. 2018-02-22]. Dostupné z: <http://www.derne.cz/>
3. *Fulnek: Oficiální web města* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/index.asp>
4. *Fulnek: Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka* [online]. Jihlava: WEBHOUSE, 2010 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://www.fulnek.cz/zs-masaryka.asp>
5. *Lukavec.info* [online]. Fulnek: WordPress, 2006 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.lukavec.info/>
6. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. Valašské Meziříčí: WANET, 2011 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/>
7. *Novojičínský deník* [online]. Praha: VLTAVA LABE MEDIA, 2005 [cit. 2018-02-27]. Dostupné z: <https://novojicinsky.denik.cz/>
8. NOVOTNÝ, Marek. *Sociální pedagogika v díle J.A.Komenského*. Brno: 2012. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/20038/novotn%C3%BD_2012_bp.pdf?sequence=1, 50 s.
9. ŠACLOVÁ, Lenka. *Vliv osvícenských idejí na českou školu přelomu 18. a 19. století* [online]. České Budějovice, 2012 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: https://theses.cz/id/w3617n/DP_-_Vliv_osvicenskych_ideji_na_ceskou_skolu_prelomu_18_.pdf. Diplomová. Jihočeská univerzita.
10. *TOPZINE* [online]. Praha: CzechNetMedia, 2015 [cit. 2018-03-14]. Dostupné z: <https://www.topzine.cz/>
11. *Vlkovice: Obec u Fulneku* [online]. Martin Šodek, 2011 [cit. 2018-02-21]. Dostupné z: <http://vlkovice.unas.cz/>
12. *Živéfirmy: Největší nezávislý katalog českých firem* [online]. Liberec: DATABOX, 1991 [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <https://www.zivefirmy.cz/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Fulnecký zámek v dnešní podobě.....	45
Příloha č. 2 - Památník J. A. Komenského ve Fulneku.....	45
Příloha č. 3 - Kostel Nejsvětější Trojice ve Fulneku.....	46
Příloha č. 4 - Kašna se sochou sv. Jana Sarkandera na fulneckém náměstí.....	46
Příloha č. 5 - Vývoj obyvatelstva na Fulnecku za období 1850-2011.....	47
Příloha č. 6 - Fulnek v roce 1945.....	47
Příloha č. 7 - Fulnecké náměstí v současnosti.....	48
Příloha č. 8 - Žákovský háj na zámeckém kopci ve Fulneku.....	48
Příloha č. 9 - Socha J. A. Komenského před ZŠ J. A. Komenského ve Fulneku.....	49
Příloha č. 10 - Základní škola J. A. Komenského ve Fulneku v dnešní podobě.....	49
Příloha č. 11 - Seznam ředitelů Základní školy J. A. Komenského ve Fulneku.....	50
Příloha č. 12 - Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka ve Fulneku.....	50
Příloha č. 13 - Mateřská škola U Sýpky ve Fulneku v současné podobě.....	51
Příloha č. 14 - Učitelé na Základní škole T. G. Masaryka ve školním roce 1945/1946.....	51
Příloha č. 15 - Názvy škol.....	52
Příloha č. 16 - Obecná škola ve Slezských Vlkovicích v dnešní podobě.....	52
Příloha č. 17 - Škola v Jestřábí v roce 1945.....	52
Příloha č. 18 – Slavnostní otevření české školy v Děrném 9. června 1935.....	53
Příloha č. 19 - Škola ve Stachovicích v dnešní podobě.....	53
Příloha č. 20 - Obecná škola v Lukavci.....	54

Přílohy

Příloha č. 1 - Fulnecký zámek v dnešní podobě

Zdroj: http://www.moravskekravarsko.cz/turisticke-informace-1/pamatky/fulnecky-zamek-0_3.html

Příloha č. 2 - Památník J. A. Komenského ve Fulneku

Zdroj: <http://www.fulnek.cz/soucasna-podoba-mesta/gs-1003>

Příloha č. 3 - Kostel Nejsvětější Trojice ve Fulneku

Zdroj: <http://www.dobratrasa.eu/cs/misto/slzy-panny-marie-kostel-nejsvetejsi-trojice-ve-fulneku>

Příloha č. 4 - Kašna se sochou sv. Jana Sarkandera na fulneckém náměstí

Zdroj: <https://www.turistika.cz/cestopisy/prochazka-fulnekem/foto?id=1969703>

Příloha č. 5 - Vývoj obyvatelstva na Fulnecku za období 1850-2011

Místní část / rok	1850	1880	1900	1930	1950	1970	2001	2011
Fulnek	3784	4362	4182	4236	2349	3721	3329	3244
Děrné, Kostelec	958	832	786	772	542	457	437	483
Dolejší Kunčice	397	375	326	332	198	175	141	140
Jerlochovice						551	653	660
Jestřabí	nezjištěno	267	271	226	215	147	118	135
Jilovec	205	154	146	158	79	91	64	63
Lukavec	653	555	590	523	427	443	397	383
Pohořilky	nezjištěno	171	169	184	108	70	66	60
Moravské Vítkovice	nezjištěno	169	169	174	99	153	152	154
Slezské Vítkovice	335	289	285	263	162	200	187	160
Stachovice	692	640	614	590	503	488	509	451
CELKEM	7024	7814	7538	7458	4682	6496	6053	5933

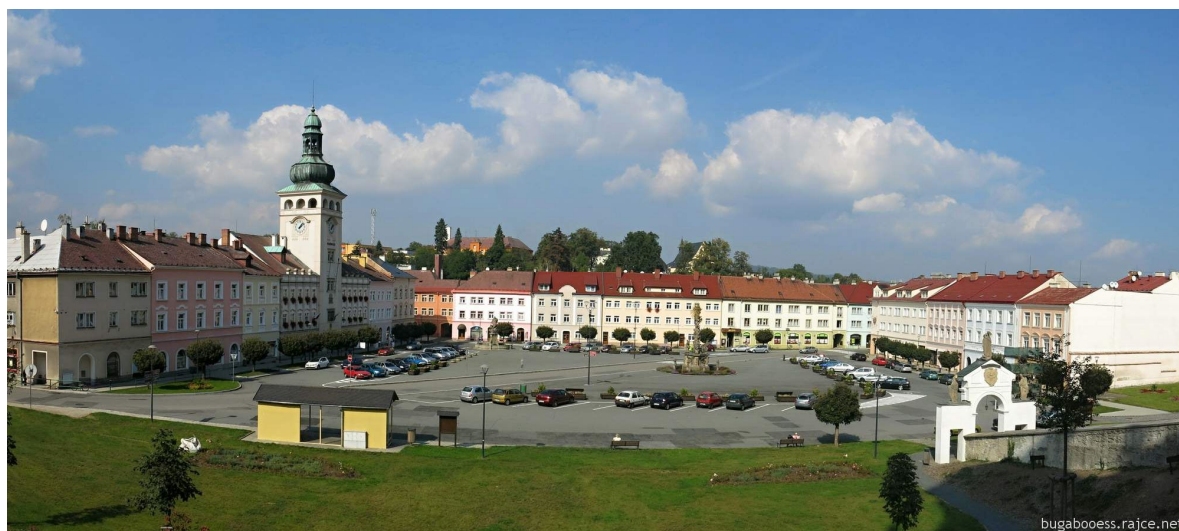
Zdroj: http://www.fulnek.cz/assets/File.ashx?id_org=3544&id_dokumenty=2707

Příloha č. 6 - Fulnek v roce 1945

Zdroj: TRAPL, Miloš. *Komenského Fulnek: Stručné dějiny města slovem a obrazem*. Praha: Pressfoto, 1993. s. 26.

Příloha č. 7 - Fulnecké náměstí v současnosti

Zdroj: http://bugaboess.rajce.idnes.cz/Nakolaci_-_podzimni_sraz_2016_-_Fulnek_a_rozhledna_Olsova/

Příloha č. 8 - Žákovský háj na zámeckém kopci ve Fulneku

Zdroj: <https://www.zkrajedosveta.cz/2016/05/16/fulnecka-zastaveni-aneb-po-stopach-ucitele-narodu/>

Příloha č. 9 - Socha J. A. Komenského před ZŠ J. A. Komenského ve Fulneku

Zdroj: <https://www.zkrajedosveta.cz/2016/05/16/fulnecka-zastaveni-aneb-po-stopach-ucitele-narodu/>

Příloha č. 10 - Základní škola J. A. Komenského ve Fulneku v dnešní podobě

Zdroj: <http://www.fulnek.cz/energeticke-uspory-objektu-zs-j-a-komenskeho-ve-fulneku-ceska-339-prispevkova-organizace/ds-1059/archiv=0&p1=1333>

Příloha č. 11 - Seznam ředitelů Základní školy J. A. Komenského ve Fulneku

1924 - 1938	Konečný Jaroslav
1945 - 1949	Kadlčík Petr
1949 - 1951	Mucha Antonín
1951 - 1953	Kadlčík Petr
1953 - 1976	Mucha Antonín
1976 - 1985	Skýva Ladislav
1985 - 2004	Kopřiva Miroslav
2004 - 2009	Exnerová Karla
2009 - dosud	Klevarová Vilma

Zdroj: Vilma Klevarová, ředitelka Základní školy J. A. Komenského, Fulnek

Příloha č. 12 - Základní a Mateřská škola T. G. Masaryka ve Fulneku

Zdroj: https://www.zivefirmy.cz/zs-a-ms-t-g--masaryka-fulnek_f271405

Příloha č. 13 - Mateřská škola U Sýpky ve Fulneku v současné podobě

Zdroj: https://novojicinsky.denik.cz/zpravy_region/skolka-ve-fulneku-vyvolala-velke-emoce-20150430.html

Příloha č. 14 - Učitelé na Základní škole T. G. Masaryka ve školním roce 1945/1946

Zdroj: *Kronika Základní školy a Mateřské školy T. G. Masaryka*. Kronika uložena na Základní škole a Mateřské škole T. G. Masaryka

Příloha č. 15 - Názvy škol

1945 - 1992	Základní škola na České ulici
1992 - Současnost	Základní škola J. A. Komenského

1945 - 1999	Základní škola Rudé armády
1999 - Současnost	Základní škola a mateřská škola T. G. Masaryka

Příloha č. 16 - Obecná škola ve Slezských Vlkovicích v dnešní podobě

Zdroj: *Kronika Základní školy ve Vlkovicích*. Kronika uložena na Základní škole ve Vlkovicích.

Příloha č. 17 - Škola v Jestřábí v roce 1945

Zdroj: *Kronika Základní školy Jestřábí*. SOKA Opava, pobočka Nový Jičín.

Příloha č. 18 – Slavnostní otevření české školy v Děrném 9. června 1935

Zdroj: <http://www.derne.cz/content/sdh-derne>

Příloha č. 19 - Škola ve Stachovicích v dnešní podobě

Zdroj: *Kronika Základní školy ve Stachovicích*. Kronika uložena na Základní škole ve Stachovicích.

Příloha č. 20 - Obecná škola v Lukavci

Zdroj: https://novojicinsky.denik.cz/zpravy_region/budova-skoly-stoji-v-lukavci-uz-116-let-20121206.html

Anotace

Jméno a Příjmení	Ivana Marčíková
Katedra:	Společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Pavel Kopeček
Rok obhajoby	2019

Název práce:	Dějiny školství ve Fulneku a okolí
Název v angličtině:	The history of education in Fulnek and its surroundings
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá vývojem školství ve Fulneku. Poskytuje základní informace o městě a popisuje jeho založení. Zaznamenává i významného biskupa a pedagoga Jana Amose Komenského. Hlavní část je věnována základní škole J. A. Komenského a základní škole a mateřské škole T. G. Masaryka. Další část práce popisuje menší školy v okolí města Fulneku.
Klíčová slova:	Fulnek, dějiny školství, základní škola J. A. Komenského, základní škola a mateřská škola T. G. Masaryka, Fulnecko, Jan Amos Komenský
Anotace v angličtině:	This Bachelors thesis deals about development of education in town of Fulnek. Provides basic information about the town and describes its establishment. It records even significant bishop and Masaryk. Further part of the thesis describes smaller schools around the town of Fulnek.pedagogue Jan Amos Komenský. The main part is dedicated to elementary school of J. A. Komenský and nursery school of T. G.
Klíčová slova v angličtině:	Fulnek, The history of education, The elementary school J. A. Komenského, The elementary school and nursery school T. G. Masaryka, Fulnecko, Jan Amos Komenský
Přílohy vázané v práci:	Ilustrace, Tabulky
Rozsah práce:	54 stran
Jazyk práce:	Čeština